

**ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ МІСТА КИЄВА:**

ВІД ВИТОКІВ ДО СЬОГОДЕННЯ

Департамент культури
виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)

ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ МІСТА КИЄВА

**ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
МІСТА КИЄВА:
ВІД ВИТОКІВ ДО СЬОГОДЕННЯ**

Київ, 2014

ББК
78.34(4Ук-2К)
П88

Публічна бібліотека імені Лесі Українки міста Києва: від витоків – до сьогодні : [нарис] / Департамент культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської держадміністрації) ; Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва. – К., 2014. – 52 с. ; фото.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Ковальчук Л. І.
Коваленко Р. М.
Романюк О. І.
Трубайчук О. М.
Прокопенко В. В.

Укладач
Романюк О.І.

ВСТУП

*"На землі немає кращої колиски демократії,
ніж вільна публічна бібліотека,
ця республіка освіченості, де ні ранг, ні посада,
ані багатство не має жодного значення".*

Ендрю Карнегі

У 2014 році Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва відзначає своє 70-річчя. Для людини – це ціле життя, а для бібліотеки - лише маленька частина великого шляху. За сім десятиліть через бібліотеку пройшли тисячі читачів. І кожен з них, тією чи іншою мірою, долучався до культури, літератури, духовного життя країни і світу.

Одна з найголовніших місій бібліотеки у полікультурному суспільстві - гуманістична. Бібліотека зберігає і множить багатовікові скарби книжкової мудрості, знань і досвіду людства, зберігає літописи подій та людей, гідних залишитись у пам'яті нащадків.

В історії кожної бібліотеки відбивається історія країни, міста. З історією бібліотеки пов'язані долі багатьох людей, чий подвиг не завжди помітний.

Є бібліотеки, що відразу народжуються великими, в спеціально побудованих приміщеннях. А є такі, що виростають з невеликих філій, розбудовуються, роками завойовують авторитет, повагу громади і бібліотечної спільноти. До таких бібліотек належить Публічна бібліотека імені Лесі Українки, історію якої впродовж 50-ти років спільно з колективом творила її директор Людмила Іванівна Ковальчук.

Історія бібліотеки цікава, багата подіями і звершеннями. Історія успішна попри те, що були й гіркі сторінки.

Без знання минулого немає майбутнього. Ця істина відома всім. Адже сьогодення — це результат діяльності минулого. Кожен період історії дає нам зразки для наслідування.

Пропонуємо вашій увазі короткий нарис історії Публічної бібліотеки імені Лесі Українки для дорослих м. Києва з часу її заснування і до сьогодення.

ВИТОКИ

Велика руїна постала перед визволителями Києва в ніч на 6 листопада 1943 року, коли радянська армія увійшла до столиці України. Великою руїною постала вся Україна після фашистської окупації. Непоправної шкоди і руйнації зазнала українська культура. З окупованих територій через оперативний штаб Альфреда Розенберга були вивезені до Німеччини сотні мільйонів пам'яток української писемності, творів мистецтва, книжок тощо. Нещадно були пограбовані храми, музеї, бібліотеки. Все, що не встигли вивезти, - підірвали, спалили, знищили.

В газеті «Радянська Україна» від 27 листопада 1943 року в статті «В київських бібліотеках» зазначалося: «Гітлерівські варвари грабували і знищували книгосховища. Разом з університетом загинула і бібліотека, що налічувала близько 80 тисяч книг. Німці вивезли всю економічну літературу та архів старовинних актів. Близько мільйона книжок було у фондах бібліотеки ім. ВКП(б), з яких понад 50 тисяч краєзнавчої та іншої літератури німці вивезли, решту – спалили». Фашистські грабіжники зруйнували бібліотеку Академії Наук УРСР на бульварі Т.Г. Шевченка, 14. Найбільш цінну літературу вивезли, решту викинули на вулицю.

На мітингу у визволеному Києві 1 грудня 1943 року доцент Академії Наук УРСР Ю.М. Марковський зазначив: «Ми знаємо, що німці вивезли з Києва до Німеччини біля 700 тисяч книжок, спалили в грубах, розтягли та знищили під час свого перебування в Києві біля 600 тисяч книжок, а підірвали і спалили під час відступу 2 мільйона 500 тисяч книжок. Разом одних книжок знищено та вивезено з Києва біля 4 мільйонів, а фактично книжок загинуло, звичайно, значно більше» («Радянська Україна» від 01.12.1943 р.).

Відновлення бібліотек і роботи всієї бібліотечної мережі постало одним з першочергових завдань органів влади. Рішенням виконавчого комітету Київської міської Ради депутатів трудящих від 17 грудня 1943 року № 26 з 15-го грудня в Києві відкрито 8 державних масових бібліотек.

В січні 1944 року в Києві відкриваються ще 5 бібліотек, а в квітні – ще 10.

Тогочасні документи і спогади сучасників тих подій свідчать про те, що бібліотеки комплектувалися літературою, що підбиралася на вулицях, у покинутих квартирах зруйнованих будинків. Про це засвідчує рішення виконавчого комітету Київської міської Ради депутатів трудящих «Про облік і зберігання безгосподарчої літератури» від 17 грудня 1943 року № 27.

У Київському міському архіві точної дати заснування бібліотеки імені Лесі Українки не знайдено. Зберігся альбом, оформлений працівниками бібліотеки, куди вписані сторінки з показниками складу книжкового фонду, кількості читачів та книговидач за 1944 рік.

Це підтверджують у своїх спогадах і перші читачі – свідки і учасники формування книжкового фонду бібліотеки.

Сторінки альбому історії бібліотеки з даними про кількість фонду та читачів у перші роки роботи

В архіві бібліотеки збереглися цікаві спогади колишнього учителя, постійного читача Публічної бібліотеки імені Лесі Українки Загоруя Василя Івановича, який брав участь у її створенні. Його свідчення надзвичайно точно передають атмосферу тих часів.

В приміщенні української чоловічої середньої школи № 55 Молотовського (нині Шевченківського) району м. Києва по вул. Артема, 18 в двох кімнатах площею 68 кв. м. почалося формування фонду майбутньої бібліотеки.

У створенні бібліотеки брали участь учні середньої школи № 55. Але цілком зрозуміло, що такими діями учнів керували вчителі, і саме їх, повною мірою, можна вважати одними з засновників і першими користувачами бібліотеки імені Лесі Українки.

В 1944 році бібліотека почала обслуговувати читачів. З перших днів роботи їй було присвоєно ім'я видатної української поетеси Лесі Українки.

Приміщення по вул. Ю. Коцюбинського, 16

Приміщення, в якому працювала бібліотека, було мале і не пристосоване для зберігання фондів і обслуговування читачів. Пройшло небагато часу і бібліотеці було надано більш придатне приміщення по Діонісівському (нині Бехтерівському) провулку. Але і це приміщення було дуже затісним.

Згодом згідно рішення виконкому Київської міської Ради депутатів трудящих від 8 травня 1951 року бібліотека імені Лесі Українки отримала приміщення площею 117,1 кв. м. на першому поверсі житлового будинку № 16 по вул. Юрія Коцюбинського.

Однією з найбільших проблем повоєнного часу була ситуація зі станом фаховості бібліотечних кадрів. Підготовлених, професійних працівників не вистачало. Більше того, в бібліотеках часто працювали люди, які не мали вищої освіти, не кажучи вже про фахову бібліотечну.

Для працівників київських бібліотек проводились семінари, курси підвищення кваліфікації.

Зважаючи на такий стан речей, задля підняття фахового рівня кадрів масових бібліотек Рада Міністрів УРСР зобов'язала Комітет у справах культурно-освітніх установ забезпечити підготовку бібліотечних працівників через учнівство при обласних і міських бібліотеках, навчання в культосвітніх

технікумах.

Що надзвичайно важливо, з 1 червня 1947 року було відновлено роботу Харківського державного бібліотечного інституту із заочним відділенням.

Одна з перших працівниць бібліотеки імені Лесі Українки Бабіна Слава Яківна, яка студенткою прийшла працювати в бібліотеку, була випускницею заочного відділення Харківського бібліотечного інституту (на фото ліворуч).

В перше повоєнне десятиліття у штаті бібліотеки працювало п'ять працівників. Вони заклали початок плідної роботи

бібліотеки і забезпечили виконання всіх програм у роки відбудови і становлення країни. Першим завідувачем бібліотеки була Коган Ревекка Ізраїлівна.

У 1960 році в штаті бібліотеки працювали Тригуб Майя Миколаївна - завідувач бібліотеки, Тверська Броніслава Львівна, Бабіна Слава Яківна, Петриченко Надія Савелівна, Калюжна Ольга Володимирівна.

Читальна зала бібліотеки імені Лесі Українки. 1954 рік.

У зв'язку з тим, що бібліотека працювала в дуже тісному приміщенні площею 117,1 кв. м., велика увага приділялася організації нестационарних форм обслуговування населення. На підприємствах, в організаціях та установах створюються пересувні бібліотеки, філіали, пункти бібліотечного обслуговування. В літній період у селі Пірново Вишгородського району на базі відпочинку працівників підприємств Шевченківського району на Десні працює філіал бібліотеки імені Лесі Українки.

В 1966 році бібліотека відкриває пункт видачі при ЖЕКу № 601 по вул. В. Житомирській, 12. У 1969 році йому було надано приміщення по цій же вулиці в будинку № 34, а згодом - приміщення площею 150 кв. м. по вул. Поліни Осипенко, 4/13 (нині Стрітенська).

Кожного дня з 17-ої до 20-ої години бібліотека обслуговує людей у парку на Глибочиці та в Павлівському садочку. Тут же проходять цікаві масові заходи.

В 1962-1963 роках у штаті бібліотеки працювали: Жулідова Алла Сергіївна - завідувач бібліотеки, Бабіна Слава Яківна - завідувач абонементів, Тверська Броніслава Львівна - завідувач читальної зали, Воловик Ольга Порфирівна - бібліотекар, Ковальчук Любов Іванівна - бібліотекар.

1960 – 70-і роки

З 20-го липня 1964 року наказом Управління культури Київського міськвиконкому завідувачем бібліотеки призначено Ковальчук Людмилу Іванівну. Енергійна, комунікабельна дівчина швидко проявляє свої якості організатора і лідера. Налагоджується співпраця з різними установами та організаціями. Кількість читачів бібліотеки зростає до 6 тисяч. Щоденно бібліотеку відвідує понад 200 читачів.

Замале, непристосоване приміщення стримувало розвиток бібліотеки, у фондах якої зберігалося понад 60 тисяч книг. Попри непрості умови, бібліотека імені Лесі Українки поступово займає передові позиції в бібліотечному просторі міста. У 1965 році їй присвоєно почесне звання «Бібліотека відмінної роботи».

Приміщення бібліотеки по вул.Тургенєвській, 83-85

9 березня 1965 року Київський міськвиконком прийняв рішення про розширення приміщення бібліотеки за рахунок відселення мешканців будинку. Проте впродовж 6-ти років рішення не виконувалось.

Невдовзі рішенням виконавчого комітету Київської міської Ради депутатів трудящих від 31 грудня 1970 року № 2413 «Про введення в експлуатацію жилих та інших будинків громадського призначення за IV квартал 1970 року» бібліотеці імені Лесі Українки було виділено приміщення площею 444 кв. м. на першому поверсі житлового будинку № 83-85 по вул. Тургенєвській.

25 лютого 1971 року, в день сторіччя від дня народження Лесі Українки, бібліотека урочисто відкрилася в новому приміщенні.

Стрічку при відкритті нового приміщення перерізав начальник Управління культури Київського міськвиконкому Володимир Валер'янович Білоус. Новосілля

Урочисте відкриття приміщення бібліотеки по вул. Тургенєвській, 83-85. Начальник управління культури Київського міськвиконкому В.В. Білоус перерізає стрічку

Читальна зала нового приміщення бібліотеки

бібліотеки стало справжнім святом для колективу та читачів: значно поліпшилися умови для розміщення книжкових фондів та комфортність обслуговування читачів.

10 вересня 1971 року рішенням Ради по культурному будівництву Управління культури Київського міськвиконкому бібліотеці імені Лесі Українки присуджено 1-е місце серед державних масових бібліотек Києва. Цим же рішенням відзначено позитивний досвід формування, організації та розкриття книжкового фонду бібліотеки, активної популяризації української літератури, краєзнавчої роботи.

Централізація державних масових бібліотек - ще одна важлива подія в історії бібліотеки. Постановою колегії Міністерства культури УРСР «Про розширення експерименту по централізації сітки державних масових бібліотек» від 28 грудня 1972 року дозволено централізувати мережу державних масових бібліотек в ряді регіонів України, в тому числі в Шевченківському районі м. Києва. На виконання постанови колегії Міністерства культури УРСР були прийняті відповідні рішення виконавчого комітету Київської міської Ради депутатів трудящих від 4 вересня 1973 року № 1432, виконкому Шевченківської районної Ради депутатів трудящих м. Києва від 26 листопада 1973 року за № 1505, видано наказ Управління культури Київського міськвиконкому від 29 березня 1973 року № 55. Начальником управління культури Київського міськвиконкому затверджено План підготовки та Програму проведення експерименту по централізації мережі державних масових бібліотек для дорослих Шевченківського району м. Києва, затверджено регламентуючі документи діяльності централізованої бібліотечної системи.

Колектив працівників центральної бібліотеки ЦБС Шевченківського району. 1976 рік.

Таким чином, бібліотеку було реорганізовано в Центральну районну. На її базі централізовано 7 державних масових бібліотек для дорослих Шевченківського району: імені Т. Г. Шевченка, М. Г. Чернишевського, І. С. Тургенєва, І. П. Котляревського, Ленінського комсомолу, № 10 для юнацтва та філіал бібліотеки, створено бібліотечну систему з єдиним штатом, єдиним керівництвом, кошторисом витрат, єдиним книжковим фондом і єдиною

політикою його комплектування.

Експерименту передувала величезна підготовча робота. Директору бібліотеки Людмилі Іванівні Ковальчук доводилося брати участь у багатьох відповідальних нарадах, робочих групах, приймати у себе численні комісії та делегації (фото праворуч).

Централізація комплектування єдиного книжкового фонду дозволила уникнути дублетності, сприяла розширенню репертуару нових надходжень книг, підвищенню ефективності взаємовикористання єдиного фонду системи для максимального задоволення читацьких запитів. Значно вивільнився час працівників бібліотек-філій та створено умови удосконалення наукової

організації праці, надання читачам високого рівня бібліотечних послуг.

Створення зведеного довідково-бібліографічного апарату, поліпшення його якості сприяли оперативності та повноті виконання бібліографічних довідок, здійснення індивідуального та групового інформування окремих читачів, колективів підприємств, організацій та установ району.

Нова організація бібліотечної мережі створила умови залучення більш широкого контингенту читачів, диференційованого підходу в процесі їх обслуговування, особливо спеціалістів різних галузей народного господарства, молоді, максимального задоволення їх запитів, зменшення відмовлень на літературу.

Враховуючи велику методичну та організаторську діяльність, що проводила Центральна бібліотека імені Лесі Українки Шевченківського району як всесоюзна і республіканська база з питань централізації бібліотек та координації роботи бібліотек усіх систем і відомств району, високий професійний рівень працівників наказом Головного управління культури виконавчого комітету Київської міської ради народних депутатів від 14 грудня 1979 року № 251 з 1 січня 1980 року її реорганізовано у Центральну міську бібліотеку імені Лесі Українки для дорослих (далі ЦМБ ім. Лесі Українки) з поєднанням функцій центральної бібліотеки централізованої бібліотечної системи Шевченківського району.

1980 - 2000-і роки

В умовах реформування суспільного життя у 1980-90-х роках та необхідності підвищення соціокультурної адаптації населення посилюється роль бібліотек як осередків, центрів громадської, національно-культурної, культурно-просвітницької діяльності.

Перед бібліотеками постало колосальне за своєю складністю і значимістю завдання: з одного боку - зберегти, не втратити напрацьоване, а з другого – модернізувати бібліотечну систему. Найважливішою складовою частиною її перебудови стає підготовка і запровадження автоматизованої інформаційно-бібліотечної системи - завдання, здійснення якого вже у 1990 - 2000 роках лягло в основу роботи бібліотек.

ЦМБ імені Лесі Українки як методичний центр бібліотек Києва і одна з провідних бібліотек країни очолила реалізацію цього завдання.

Важливою подією в житті Києва стало відкриття 20 червня 1986 року бібліотеки Дружби народів, заходи по створенню якої були затверджені Наказом Міністерства культури Української РСР від 30.07.1982 року № 775. Ідея створення такої бібліотеки обговорювалась на зустрічі членів і кандидатів у члени Політбюро ЦК Компартії України з представниками творчої інтелігенції Києва.

Головними завданнями бібліотеки було поліпшення умов організації бібліотечного обслуговування багатонаціональних виробничих колективів, учбових закладів, військових частин, окремих читачів, створення умов доступу до культурної спадщини національних меншин, сприяння патріотичному та

інтернаціональному вихованню населення.

Рішенням Київського міськвиконкому від 28.03.1984 року № 314 «Про створення бібліотеки Дружби народів» під бібліотеку виділено будинок № 15/1 по проспекту Свободи, визначені підрядні організації для виконання проектно-кошторисної документації, ремонтних робіт, художнього оформлення приміщення, виготовлення спеціального обладнання, впорядкування прилеглої території. Головне управління культури Київського міськвиконкому розробило заходи по створенню бібліотеки та затвердило всі регламентуючі документи її діяльності.

Замовником на виконання всіх робіт було визначено Центральну міську бібліотеку імені Лесі Українки для дорослих.

Урочистості з нагоди відкриття бібліотеки Дружби народів

Велику допомогу в підготовці до відкриття бібліотеки Дружби народів надавала заступник Голови Київського міськвиконкому Галина Миколаївна Менжерес, органи влади Шевченківського району, трудові колективи інституту «Союзгазпроект», заводів імені Артема та «Електроприлад».

Особливої уваги заслуговувало питання комплектування книжкового фонду бібліотеки Дружби народів. Враховуючи національний склад населення м. Києва, фонд бібліотеки було поповнено виданнями про історію, економіку, культуру, мистецтво, творами класичної та сучасної художньої літератури мовами братніх народів, словниками, енциклопедіями, бібліографічними виданнями. Велику допомогу у формуванні книжкового фонду надали бібліотеки союзних республік. Були передплачені основні, найбільш запитувані періодичні видання.

На базі бібліотеки відкрито Центр дружби народів. Тут постійно проводились вечори дружби, зустрічі з письменниками, творчими колективами. Користувачами бібліотеки стали 4,5 тисяч киян.

Бібліотека Дружби народів увійшла до структури ЦМБ імені Лесі Українки в статусі філії. Вона стала головним бібліотечно-бібліографічним, інформаційним центром популяризації літератури братніх народів серед

Відкриття центру Дружби народів у бібліотеці Дружби народів.
Перед мікрофоном - директор ЦМБ ім. Лесі Українки - Л. Ковальчук, праворуч - Р. Чілачава та Г. Полянкер

населення міста. Досвідом її роботи цікавилися бібліотеки усієї країни.

На початку 80-х років значно активізувалася робота бібліотеки з трудовими колективами міста. Центральна міська бібліотека імені Лесі Українки для дорослих, що вже мала чималий досвід роботи з трудовими колективами заводів «Укркабель», мотоциклетним, уклала договір з колективом Інституту «Союзгазпроект», ведучим інститутом Газпрому СРСР, що займався проектуванням об'єктів газової промисловості від Карпат до Чукотки. Інститут зі штатом 1500 працівників мав лише науково-технічну бібліотеку.

Бібліотека розпочинає систематичне інформування колективу інституту за допомогою «Бюлетеня нових надходжень», інформаційних списків літератури тощо. Більшість працівників цього закладу починають користуватися фондом бібліотеки. Це співробітництво було взаємовигідним. Інститут «Союзгазпроект» надавав велику допомогу бібліотеці у зміцненні її матеріальної бази: ремонтував приміщення, забезпечував транспортом, окремим реманентом, друкував видання бібліотеки.

За ініціативи бібліотеки, під орудою директора районної музичної школи

Виступ хору працівників бібліотеки та інституту «Союзгазпроект»

Ольги Лашко, був створений спільний хор працівників бібліотеки та інституту, який брав участь у районному і галузевому оглядах художньої самодіяльності, виступав перед співробітниками на вечорах відпочинку, неодноразово виїжджав з концертами в підшефні села.

Договір про творчу співпрацю між ЦМБ імені Лесі

Українки та інститутом «Союзгазпроект» був представлений на ВДНГ СРСР.

Постановою Головного Комітету ВДНГ СРСР від 15 листопада 1983 року ЦМБ імені Лесі Українки м. Києва за роботу на допомогу виробництву на основі договорів про творчу співпрацю з промисловими підприємствами, що сприяла ідейно-політичному, трудовому і моральному вихованню виробничих колективів, поліпшенню бібліотечного обслуговування спеціалістів із врахуванням їх виробничого профілю та інтересів, нагороджена Дипломом II ступеня.

Директор бібліотеки Людмила Ковальчук нагороджена срібною медаллю ВДНГ СРСР та грошовою винагородою.

Успішна партнерська діяльність бібліотеки стає надбанням інших бібліотек міста. 68 бібліотек Києва уклали договори творчої співпраці із 115 підприємствами столиці. Досвід творчої співпраці ЦМБ імені Лесі Українки з трудовими колективами було висвітлено у виступі директора бібліотеки

Зустріч працівника Київського мотоциклетного заводу Героя Соціалістичної Праці М.С. Носенка з читачами бібліотеки

Людмили Ковальчук на засіданні Всесоюзної міжвідомчої бібліотечної Ради в Москві.

Досягнення бібліотеки не залишаються поза увагою держави. Її ім'я вноситься до Книги Трудової Доблесті на ВДНГ УРСР.

У 1985 році за успішну діяльність бібліотека отримує звання «Зразкова організація м. Києва».

Із розширенням кола функцій, що виконує бібліотека, розширюється її штат. На початок 1983 року тут працює 129 бібліотечних і технічних працівників.

Директор бібліотеки Л.Ковальчук зустрічає колег із Грузії

Як методичний центр, бібліотека постійно вивчає, розповсюджує та запроваджує кращий досвід діяльності бібліотек країни, бере участь у семінарах, конференціях, що відбуваються у бібліотеках Москви та Севастополя. В рамках естафети-переклички відвідує бібліотеки Грузії та Туркменістану. Працівники грузинських бібліотек здійснюють відповідний візит до Києва.

За успішну діяльність ЦБС Шевченківського району присвоєно звання «Район відмінного бібліотечного обслуговування».

У 1977 році створюється бібліотека мистецтв, основна функція якої - естетичне виховання населення. Вона стає однією з філій ЦМБ імені Лесі Українки. Фонд бібліотеки активно поповнюється літературою з питань театру, кіномистецтва, музики, живопису, графіки тощо. Якісний склад фонду приваблює все ширше і ширше коло читачів, що цікавляться мистецтвом. У бібліотеці розпочинає роботу школа естетичних знань для головних спеціалістів по організації масової роботи бібліотек міста. Протягом усіх років тут проводяться цікаві зустрічі з художниками-графіками, митцями Києва, організовуються мистецькі виставки. Широко використовуються аудіовізуальні матеріали: грамплатівки, слайди, репродукції.

Мистецький клуб «Екслібрис», що функціонує у бібліотеці, досить відомий у Києві і за його межами. Очолювала його завідувач бібліотеки мистецтв М.М. Потапова. Клуб, без перебільшення, дав творчу путівку в життя і став стартовим майданчиком для багатьох видатних художників, поетів, музикантів, діячів театру і кіно, культурологів, чия діяльність і чий імена згодом прославили Київ і Україну. Творча

Керівник клубу «Екслібрис» М.М. Потапова

зустріч з Т. Яблонською, народною художницею СРСР, демонструвалася по республіканському телебаченню. Цікавою сторінкою роботи були «100 виставок в клубі «Екслібрис» - своєрідний літопис виставок художників, що експонували свої твори в бібліотеці. В 1980-х роках почали повертатися з небуття імена діячів «Розстріляного відродження», української історії і культури, що раніше були під

ідеологічною заборорою. Одна з найцікавіших зустрічей в клубі «Екслібрис» - прем'єра книги режисера Ю.М. Бобошка «Лесь Курбас». Засідання клубу нерідко проходили в музеях, виставкових залах, а також спільно з іншими клубами м. Києва.

Варто зазначити, що книги, презентації яких на той час відбувалися в ЦМБ імені Лесі Українки та інших бібліотеках міста, мали непересічне історико-культурне, національно-патріотичне значення. Так, за участю авторів та членів Товариства охорони пам'яток Шевченківського району відбулися презентації книг: Л. Проценка «Пам'ятки Києва, знищені у ХХ ст.», О. Апановича «Розповіді про запорозьких козаків», В. Барки «Жовтий князь», ін.

Окрім клубу «Екслібрис» у ЦМБ імені Лесі Українки створені та активно працюють:

- літературна вітальня та лекторій «Маловідомі сторінки української літератури»;
- клуб «Ким бути?» (при юнацькій кафедрі);
- літературно-музична вітальня «Кобза» (у відділі краєзнавства).

Активна робота клубів сприяла широкому впровадженню цієї форми роботи в діяльність бібліотек міста. Відкриваються літературні вітальні, літературні кафе, впроваджуються нові форми масової роботи: літературні години, бенефіси читача, вечори сімейного відпочинку тощо.

Координація роботи бібліотек міста, злагоджене керівництво і управління, вивчення та узагальнення творчого і професійного досвіду бібліотек усіх централізованих бібліотечних систем Києва – далеко не повний перелік напрямів роботи Центральної міської бібліотеки імені Лесі Українки. Так, зокрема, було вивчено, узагальнено і передано в інформаційних листках «Запровадьте в себе» досвід роботи бібліотеки імені П.Панча - «Літературний тиждень», бібліотеки імені В. Яна - «Янівські читання», бібліотеки імені К.Симонова - «День відчинених дверей» та досвід роботи ЦРБ імені 50-річчя газети «Правда» з популяризації літературно-художніх журналів, бібліотеки імені А.Головка - «Літературна година», ЦРБ № 141 Ватутінського району - «Вечір сімейного відпочинку», «Тато, мама, я - читаюча сім'я», ЦРБ імені Січневого повстання - «Читач запитує - бібліотекар відповідає» та інші.

Всі вищезгадані форми роботи впроваджувались у практику діяльності бібліотек міста.

Бібліотека здійснює координаційну діяльність бібліотечних установ інших систем та відомств міста і району, сприяє подальшому вдосконаленню системи МБА, забезпечує повноту, оперативність виконання читацьких замовлень.

Подальшого розвитку набуває інформаційно-бібліографічна діяльність, спрямована на поліпшення ефективності та якості задоволення інформаційних потреб читачів усіх категорій.

Ключове завдання, що постає перед бібліотеками – удосконалення системи книгозабезпечення, взаємозв'язків бібліотеки, читачів, книжкової торгівлі. Адже від складу та якості фондів залежить ефективність забезпечення доступу населення до інформації.

На початку 1980-х років розпочата робота по перерозподілу книжкових фондів, їх формуванню відповідно до завдань, місця кожної бібліотеки у

бібліотечній системі, а також у відповідності до змісту інформаційних запитів читачів.

Наказом Головного управління культури Київського міськвиконкому від 29 грудня 1986 року № 361 «Про реорганізацію мережі державних масових бібліотек м. Києва» було децентралізовано міську систему бібліотек для дітей та створено 12 районних централізованих бібліотечних систем по обслуговуванню дорослого населення, юнацтва та дітей. Цим же наказом на ЦМБ імені Лесі Українки покладено завдання централізованого комплектування та каталогізації документів для всіх державних масових бібліотек для дорослих міста. З перших днів роботи і до сьогодні відділ централізованого комплектування очолює Тетяна Павлівна Кодолєнко.

Розширення кола напрямів та функцій діяльності бібліотеки, збільшення книжкових фондів, чисельності працівників та користувачів бібліотечних послуг поставило питання будівництва нового спеціалізованого приміщення для бібліотеки.

Рішенням виконавчого комітету Київської міської Ради народних депутатів від 25 серпня 1986 року «Про організацію виконання постанови ЦК Компартії України і ради Міністрів УРСР від 24 червня 1986 року № 234 «Про заходи подальшого комплексного економічного і соціального розвитку Києва» було передбачено будівництво приміщення Центральної міської бібліотеки імені Лесі Українки на 2 мільйона томів. Розроблено планове завдання на проектування. Київміськбуд мав розпочати будівництво у 1990 році. Проте всі роботи були призупинені.

Згодом, рішенням сесії Київради від 27 лютого 2003 року № 314/474 затверджено міську програму «Розвиток бібліотечної справи в м. Києві на 2003-2006 роки», якою було передбачено будівництво приміщення для бібліотеки.

Неодноразові звернення до Голови Київської міської державної адміністрації Омельченка О.О., головного архітектора міста Присяжнюка В.Ф. були безрезультатними.

Рішенням сесії Київської міської Ради від 2 лютого 2006 року № 6/3097 «Про внесення змін до рішення Київради від 27.12.2005 року № 662/3083 «Про програму соціально-економічного та культурного розвитку м. Києва на 2006 рік» було заплановано фінансування у сумі 150 млн. гривень на будівництво приміщення бібліотеки.

Рішенням сесії Київської міської Ради від 6 грудня 2007 року № 1380/4213 «Про затвердження міської програми «Розвиток бібліотечної справи в м. Києві на 2007-2010 роки» також передбачалося до 2010 року побудувати нове спеціалізоване приміщення для Публічної бібліотеки імені Лесі Українки. Проте до виконання цього рішення справа не дійшла.

1988 рік ввійшов в історію відзначенням річниць історичних подій: 1500-річчя Києва і 1000-ліття хрещення Русі. Бібліотекою спільно з Державною філармонією України, Спілкою письменників України, Спілкою художників України проведена велика робота по відзначенню історичних подій, забезпеченню контролю за виконанням усіх запланованих ювілейних заходів, що проводяться бібліотеками міста.

Наприкінці 1980-х років активізується робота по створенню національно-

культурних товариств. Більшість із них звертається до органів влади з проханням відкрити бібліотеки – культурні центри етнічних громад міста.

Вже у 1989 році в Києві урочисто відкривається бібліотека імені Ошера Шварцмана єврейської літератури. На її базі працюють курси з вивчення мов івриту та ідишу, літературний та кіно-клуби, театр «Нешоме» («Душа»), ізостудія, клуб «Фройндшафт» («Дружба»), служба знайомств «Шатен», гуртки за інтересами.

На початку 1990-х років створюється бібліотека імені А. Міцкевича польської літератури. На базі бібліотеки працює товариство імені А. Міцкевича, курси з вивчення польської мови. Розвивається співпраця з Посольством Польщі в Україні, зі Спілкою поляків міста Києва.

Російськомовне населення Києва має змогу задовольнити культурні та духовні запити в будь-якій бібліотеці міста. Проте виникає потреба в організації базової бібліотеки російськомовної літератури в Києві, функції якої починає виконувати Центральна районна бібліотека імені О. Пушкіна (нині - в Оболонському районі). Її фонди якнайповніше комплектуються новою російськомовною літературою. Там активно працюють культурний центр «Русское собрание», товариства «Пушкинист», «Русское движение в Украине», поетичний клуб «Антарес».

На базі публічних бібліотек міста створюються культурні центри інших етнічних громад: культурний центр туркменського товариства - на базі бібліотеки імені Махтумкулі, азербайджанського товариства - на базі бібліотеки імені Самеда Вургуну. У 1992 році створюється бібліотека № 11 тюркомовної літератури, що починає тісно співпрацювати зі Всеукраїнським татарським культурним центром «Туган Тел». Всі вищеназвані бібліотеки етнічних громад були створені з ініціативи Головного управління культури і мистецтв КМДА. Їх бібліотечні фонди поповнювалися новими виданнями централізовано, за кошти міського бюджету.

Увесь цей період ЦМБ імені Лесі Українки виконує функцію координаційного центру між державними масовими бібліотеками та товариствами національних меншин.

В той же час активізується процес духовного відродження української культури. Вирішальне значення для повернення історичної пам'яті народу мають видання творів М. Грушевського, Д. Яворницького, М. Куліша, О. Єфименка, І. Крип'якевича, літописів Г. Граб'янки, С. Величка, «Історії русів», матеріалів про національно-визвольну боротьбу в Україні в ХХ ст. тощо. Почали виходити друком твори заборонених та забутих письменників. Публічна бібліотека імені Лесі Українки започатковує видання серії бібліографічних покажчиків «Повернені імена».

Все це вплинуло на запити читачів, дещо змінилась соціальна структура відвідувачів бібліотек, побільшало серед них людей інтелектуальної праці - науковців, істориків, викладачів гуманітарних дисциплін та ін.

Враховуючи те, що бібліотеки мають великі можливості впливу на розвиток національної культури і міжнаціонального спілкування, діяльність Центральної міської бібліотеки імені Лесі Українки спрямовується на пробудження широкого інтересу населення до рідної мови, національної історії,

культури, повернення духовних традицій українського народу.

При Жовтневому палаці культури з ініціативи ЦМБ імені Лесі Українки створюється Університет культури, де працівники відділів обслуговування бібліотек міста всіх систем і відомств вивчають сучасну українську літературу.

Засідання Університету культури в приміщенні Жовтневого палацу культури, присвячене 70-річчю від дня народження Олесь Гончар

Виступає Олесь Гончар

Олесь Гончар вітає з ювілеєм директор бібліотеки Людмила Ковальчук

На базі ЦМБ імені Лесі Українки працюють курси по вивченню української мови. Комплекс таких заходів сприяв збільшенню видачі літератури українською мовою майже вдвічі. Значно поліпшилося забезпечення читачів українськими періодичними виданнями.

Директор Публічної бібліотеки імені Лесі Українки Л.І. Ковальчук та директор ЦМБ ім. Т.Шевченка для дітей Н.І.Безручко на відкритті Української бібліотеки в Москві в новому приміщенні 26 травня 2006 року

У цей же період, в 1989 році відроджує свою роботу бібліотека української літератури в Москві. З перших же днів її роботи за дорученням Міністерства культури УРСР ЦМБ ім. Лесі Українки надає допомогу у поповненні фондів бібліотеки книгами українських видавництв та передплатою українських журналів та газет, у створенні електронної бази україномовних документів тощо.

Вперше в Україні у структурі ЦМБ імені Лесі Українки в 1991 році відкривається відділ зарубіжної україніки.

У його фондах - книги та журнали, передані бібліотеці представниками української діаспори з країн далекого та ближнього зарубіжжя.

Після відновлення незалежної Української держави фонди бібліотек поповнюються також через Національну комісію з питань повернення в Україну культурних цінностей, українсько-американський благодійний фонд «Сейбр - Світло». У 1991 році від фонду «Сейбр – Світло» отримано дві партії книг (близько 3000 примірників) українською та англійською мовами. На презентацію цих книг прибули співробітники посольства США в Україні. А через декілька днів бібліотеку відвідав перший посол США в Україні Роман Попадюк.

Презентація книг, отриманих від українсько-американського фонду «Сейбр-Світло»

Тоді ж розширились масштаби співпраці бібліотеки з посольством США в

Україні, з українсько-американським благодійним фондом «Сейбр-Світло», українсько-американською фірмою «Діджітал», Міжнародним фондом «Відродження», який перші роки працював у стінах бібліотеки. Працівники культури та представники української діаспори з різних країн світу часто відвідують бібліотеку.

Потреба в актуальній літературі з питань українського національного відродження, економіки, історії, права вимагала пошуку додаткових джерел комплектування, перегляду стосунків з бібліотечним колектором, видавництвами, благодійними фондами.

Частково колекції книг передавалися посольствами зарубіжних країн, благодійними фондами та окремими громадянами. Особливо цінні зберігаються у відділі мистецтв. Це - приватні колекції книг Сержа Лифаря – всесвітньо відомого майстра балету, киянина, Віктора Китастого – науковця і дипломата, першого директора Дому Америки в Україні, Почесного доктора НаУКМА, Ростислава Івицького – народного артиста України, актора театру «Березіль», Юрія Бобошка – професора Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. Карпенка-Карого, Івана Чабаненка – ректора цього ж університету, Романа Корогодського – відомого культуролога і кінознавця, Валентини Заболотної – заслуженого діяча мистецтв України, кандидата мистецтвознавства, професора.

Під час візиту вдови Сержа Лифаря Ліллан Алефельд-Лаурвіг у відділ мистецтв бібліотеки

У 1997 році фонди бібліотеки збагатили безцінне книжкове зібрання киянина, видатного майстра балету, митця із світовим ім'ям Сержа Лифаря. Особисту бібліотеку видатного танцівника передала в Україну його вдова графиня Ліллан Алефельд-Лаурвіг. Рішенням Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей книжкову колекцію Сержа Лифаря передано у відділ мистецтв. У колекції – 817 одиниць зберігання. І це лише невелика частина великої бібліотеки видатного танцівника. Протягом усього життя Серж Лифар зібрав одну з найцінніших в Європі російських бібліотек, куди увійшли стародруки XVI -XIX століть, раритети, яких у світі нараховується не більше двох примірників. У колекції Сержа Лифаря, переданій бібліотеці, знаходиться видання М. Л. Гофмана «Письма Пушкина к Н. Н. Гончаровой» (Париж, 1937). В розділі "Пушкініана" також представлені: ювілейне видання "Евгения Онегина", "Пушкин" (Париж, 1935), "Невеста и жена Пушкина" М. Гофмана (Париж, 1935), каталог ювілейної виставки 1937 року "Centenaire de Pouchkine", фундаментальна праця "Моя зарубежная Пушкиниана. Пушкин:

Виставки и издания" (Париж, 1966). Відділ широко популяризує та надає можливість всім бажаючим користуватися книжковою колекцією Сержа Лифаря.

Двічі відділ мистецтв бібліотеки, де зберігається колекція книг Сержа Лифаря, відвідала вдова славетного танцівника Ліллан Алефельд-Лаурвіг у супроводі начальника Головного управління культури КМДА Олександра Биструшкіна та Людмили Кучми.

Початок 90-х років характеризується активізацією громадського бібліотечного руху. У 1992 році ЦМБ імені Лесі Українки приймає на своїй базі учасників Першого Всеукраїнського конгресу бібліотекарів, що проходив у приміщенні Національної опери України.

Виконуючи функцію культурно-освітньої державної установи, ЦМБ імені Лесі Українки стає одним із ініціаторів акції «Рідне слово», приуроченої Всесвітньому форуму українців, основна мета якої полягала в збиранні літератури від громадян Києва та державних масових бібліотек для комплектування бібліотечок делегаціям Всесвітнього форуму українців, які представляли діаспору. Цю діяльність бібліотеки було висвітлено в газеті «Друг читача» за 5 серпня 1992 року.

Учасники I Всеукраїнського Конгресу бібліотекарів.
1992 рік.

Вхід до відділу мистецтв.
(вул. Велика Житомирська, 4)

Активне позиціонування бібліотеки в суспільному і культурному житті столиці, розширення кола дружніх зв'язків з культурно-мистецькими установами міста сприяє покращанню складу фонду та зміцненню матеріально-технічної бази. Так, у 1991 році бібліотеці передано нове приміщення площею 570 кв. м. по вул. Великій Житомирській, 4 для відділу мистецтв.

Поліпшуються умови роботи працівників відділу краєзнавчої літератури та бібліографії, який переїхав у приміщення по вул. Ю. Коцюбинського, 16.

Розвиток нових інформаційно-мережових технологій, поява нових носіїв інформації, зміна традиційних підходів до процесів інформаційно-бібліотечного забезпечення науки та освіти, розвиток нових видів сервісу продиктували необхідність впровадження у практику роботи нових комп'ютерних технологій. У 1992 році в структурі бібліотеки створено відділ по їх впровадженню. Розпочато створення зведеного електронного каталогу на нові надходження літератури в 91 публічну бібліотеку для дорослих міста. У червні 1996 року бібліотека отримала вихід в Інтернет.

Для впровадження нових комп'ютерних технологій бібліотека потребує програмного забезпечення. У 1994 році фірма Ex Libris (Ізраїль) запропонувала бібліотеці контракт на придбання інтегрованої бібліотечної системи ALEPH на один рік без оплати. Враховуючи наявність необхідної для ALEPH технічної

конфігурації, контракт був підписаний і бібліотека отримала можливість ознайомитись та розібратися в системі, оцінити її переваги. ALEPH - одна з кращих систем, доступних на програмному ринку України. У 1997 році на конкурсі міжнародного благодійного фонду «Інститут відкритого суспільства» в Будапешті бібліотека отримала грант у сумі 25 тисяч доларів США, за які придбано програму ALEPH. Інсталяція однієї з останніх версій ALEPH була здійснена у бібліотеці в листопаді 1997 року. Завідувач відділу впровадження нових технологій Світлана Санжак пройшла стажування у бібліотеках Ізраїлю та США.

Успішний досвід бібліотеки по впровадженню нових технологій було представлено у доповіді «Автоматизація Центральної міської бібліотеки ім. Лесі Українки: завдання, проблеми, реальність та перспективи» на Міжнародній конференції «Крим – 98».

Працівники бібліотеки намагаються вивчити досвід роботи обласних бібліотек України та зарубіжних країн, навчаються на базі Дому Америки в Україні, вивчають передові технології, англійську мову.

Київ, Україна

10 серпня 1999 року

Пані Людмилі Ковальчук
директору
Київської міської бібліотеки ім. Лесі Українки
м. Київ, Україна

Шановна пані Ковальчук!

Від імені Уряду Сполучених Штатів Америки я маю честь запросити Вас відвідати США з 14 серпня по 4 вересня 1999 року за програмою Інформаційного Агентства Сполучених Штатів Америки "Бібліотечна справа у США" з відвіданням Вашингтону, Округ Колумбія та інших міст США.

В основі цієї програми - зустрічі і дискусії, які узгоджені з конкретними інтересами кожного учасника. Під час поїздки Ви зможете ознайомитись з структурою та функціонуванням бібліотек і інших інформаційних систем та зустрітись із своїми професійними колегами із США. Програма проводиться англійською мовою з перекладом. Сподіваюсь, що цей візит буде корисним для Вашої важливої діяльності в Україні.

Всі витрати під час перебування у США, включаючи оплату міжнародних авіаквитків, подорожі в межах США, готелю та добові, бере на себе Інформаційне Агентство Сполучених Штатів. З усіма питаннями, які можуть виникнути у Вас, прошу звертатись до п. Сергія Чорномаза, помічника Аташе з питань культури нашого Посольства, по телефону 213-25-32. Ми сподіваємось, що Ви зможете взяти участь у згаданій програмі.

З повагою,

Марта Перейма
Заступник аташе з питань культури
Посольства США в Україні

З величезної кількості проблем, без вирішення яких неможливе виконання головної інформаційної функції бібліотек, необхідно було вирішити три найважливіші: комплектування бібліотечних фондів, комп'ютеризація бібліотек, кадрове питання.

З метою освоєння віртуального інформаційного простору бібліотека розпочинає роботу по створенню власного веб-сайту. Ресурс створено силами

На запрошення Уряду Сполучених Штатів Америки в серпні 1999 року директор бібліотеки Людмила Ковальчук у складі групи бібліотечних працівників нашої держави за програмою Інформаційної Агенції Сполучених Штатів Америки «Бібліотечна справа у США» відвідала бібліотеки Вашингтону, Нью-Йорку, Сіетлу та інших міст США.

Л.І. Ковальчук з американськими колегами під час візиту в одну з публічних бібліотек м. Нью-Йорк (США)

фахівців відділу нових інформаційних технологій. Це дало змогу бібліотеці 22 лютого 1998 року другою в Україні (після Національної бібліотеки ім. В.Вернадського АН України) виставити у світовий інформаційний простір зведений електронний каталог на фонди публічних бібліотек міста, доступ до якого забезпечено у цілодобовому режимі.

Понад 300 звернень до електронного каталогу з Києва, інших регіонів України, зарубіжних країн облікує лічильник протягом доби.

Реалізація завдань автоматизації інформаційно-бібліотечної системи вимагає постійного підвищення рівня знань нових технологій та налагодження співробітництва з іншими бібліотеками для обміну досвідом.

У 1998 році бібліотеку перейменовано в Публічну бібліотеку імені Лесі Українки для дорослих м. Києва. Цього ж року розпорядженням Київської міської держадміністрації від 2 лютого № 166 затверджено Положення про Публічну бібліотеку імені Лесі Українки.

На початку нового тисячоліття перед бібліотекою постає питання модернізації, створення гнучких структур, що відповідали б сучасним і майбутнім інформаційним потребам користувачів, налагодження вертикальних та горизонтальних зв'язків бібліотеки як методичного центру з усіма зацікавленими юридичними та фізичними особами.

Для вирішення цього стратегічного завдання необхідна підтримка державних структур.

У межах своєї компетенції Публічна бібліотека імені Лесі Українки разом з Головним управлінням культури і мистецтв КМДА в 2002 році бере участь у розробці:

- програми «Розвиток бібліотечної справи в м. Києві на 2003 - 2006 роки»;
- Програми збереження бібліотечних та архівних фондів у м. Києві;
- Програми поповнення бібліотечних фондів на період до 2005 року;
- Програми автоматизації інформаційно-бібліотечної системи публічних бібліотек м. Києва та інших.

Перед бібліотеками Києва постає проблема комп'ютеризації основних процесів бібліотечної діяльності. З 2001 року починає фінансуватися з міського бюджету «Програма автоматизації інформаційно-бібліотечної системи публічних бібліотек м. Києва». Замовником і керівником процесів комп'ютеризації публічних бібліотек для дорослих виступає Публічна бібліотека імені Лесі Українки.

За кошти міського бюджету створені локальні мережі у відділі комплектування книжкових фондів бібліотеки, придбано сервер.

Бібліотека бере участь у відкритому конкурсі проектів «Інтернет для читачів публічних бібліотек» (LEAP), оголошеному відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні. Мета цієї програми - допомога публічним бібліотекам у наданні інформаційних послуг населенню, підтримка вільного і відкритого обміну інформацією, що є важливим для інтегрування України у світову спільноту, розвитку демократії. Завдяки участі бібліотеки у цьому

конкурсі відкрито Інтернет-центр, що виводить бібліотеку на новий рівень інформаційного обслуговування. Через надання бібліотекою послуги доступу до мережових інформаційних ресурсів не лише покращився доступ користувачів до електронної інформації, а й істотно змінилася сама бібліотека. Активізувалася співпраця з громадськими організаціями, закладами освіти та науковими установами. Безоплатність користування ресурсами мережі Інтернет стало ще однією соціальною послугою бібліотеки, що забезпечує усім громадянам рівний доступ до інформації.

В цей час широкого резонансу набуває європейський проект «PULMAN», зокрема, програма «Електронна Європа». Цей проект схвалили політики, громадські діячі, працівники бібліотек із 36 європейських країн, включаючи країни – учасниці ЄС, країни-кандидати і держави, що готуються стати членами ЄС. Кінцевою метою таких проектів є: об'єднання зусиль європейських бібліотек для визначення стратегії розвитку у сфері цифрових технологій, створення єдиних стандартів послуг; розробка програм заходів, що передбачають розвиток і лобіювання нових видів послуг для населення.

Свідченням визнання Публічної бібліотеки імені Лесі Українки для дорослих, як однієї з провідних бібліотек України, стало проведення на її базі міжнародного семінару «Публічні бібліотеки на перехресті: соціальні та електронні виклики», що відбувся у 2002 році в рамках проекту «PULMAN». Під час заходу обговорено та прийнято рекомендації Комісії з питань розвитку публічних бібліотек країн Європи.

Протягом року з колективом бібліотеки обмінювались досвідом Джанет Кінні - директор бібліотеки м. Портланд штату Орігон (США), Роб Девіс - менеджер програми досліджень «PULMAN» (Лондон), Христина Вертанен - менеджер бібліотеки м. Гельсінкі (Фінляндія). В рамках цього проекту наші фахівці відвідали бібліотеки Фінляндії, Англії, Угорщини.

Варто відзначити велику роль Президента Української бібліотечної асоціації Валентини Степанівни Пашкової в організації співпраці публічних бібліотек України з міжнародними благодійними фондами, посольствами, культурними центрами та бібліотеками зарубіжних країн. Результатом такої співпраці реалізовано ряд проектів та вивчення досвіду роботи бібліотек інших країн.

Працівники бібліотек міста біля стенду
«Публічні бібліотеки Києва»
на Міжнародній конференції
«Крим-2002»

У 2002 році представники бібліотеки беруть участь у роботі дев'ятої Міжнародної конференції «Крим - 2002. Бібліотеки та асоціації у світі, що змінюється: нові технології та нові форми співробітництва».

Під час конференції бібліотека презентує виданий довідник та CD-ROM «Публічні бібліотеки Києва», що вміщує інформацію про контактні дані, історію створення кожної київської публічної бібліотеки та перелік послуг користувачам. Вперше на цій Міжнародній конференції було представлено стенд «Публічні бібліотеки Києва», окрасою якого стали три плакати: «Мережа публічних бібліотек Києва», «Публічна бібліотека імені Лесі Українки», «Колекція книг Сержа Лифаря у фондах Публічної бібліотеки імені Лесі Українки» та буклет

«Інтернет-центр Публічної бібліотеки імені Лесі Українки».

Стенд отримав високу оцінку та був нагороджений дипломом як кращий стенд конференції.

2003 рік для бібліотек України і, зокрема Києва, став початком виконання нових програм, а саме :

- Державної програми розвитку культури на період до 2007 року;
- міської комплексної програми «Столична культура і мистецтво на 2003-2005 роки»;
- міської програми «Розвиток бібліотечної справи в м. Києві на 2003-2006 роки»;
- міської програми поповнення бібліотечних фондів на період до 2005 року.

Головним управлінням культури, мистецтв та охорони культурної спадщини КМДА забезпечувалось фінансування прийнятих програм із міського бюджету. Методичне забезпечення їх реалізації здійснювали Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих, Центральна міська бібліотека імені Т.Г.Шевченка для дітей та центральні районні бібліотеки.

Пріоритетними напрямками діяльності бібліотеки у цей період стає активне впровадження передових бібліотечних технологій, забезпечення трансформації до гібридної бібліотеки, створення додаткових Інтернет-місць для користувачів, розвиток фандрайзингової діяльності по залученню додаткових джерел фінансування, активна співпраця з громадськими організаціями, бібліотеками інших систем та відомств.

У 2003 році розвиток нових комп'ютерних технологій у бібліотеці виходить на новий рівень: відділи обслуговування користувачів, комплектування та опрацювання нової літератури з'єднано в єдину локальну мережу бібліотеки. Проводяться роботи по впровадженню нової версії автоматизованої інформаційно-бібліотечної системи (АІБС) «ALERN». Грант у сумі 19,8 тисяч доларів США на придбання нової версії програми отримано на конкурсі благодійного фонду «Інститут відкритого суспільства» в Будапешті. Одночасно працівники бібліотеки проходять цикл навчальних занять по роботі з оновленою версією програми.

Додатково за кошти міського бюджету створено нові Інтернет-місця для користувачів у відділах мистецтв та літератури іноземними мовами. Це дає можливість розширити аудиторію користувачів Інтернет-ресурсів.

Відділами бібліотеки проводиться систематична робота по нарощуванню електронної бібліографічної бази. Суттєво зростає краєзнавча бібліографічна база. Інформаційне представництво краєзнавчої діяльності бібліотеки здійснюється на веб-сайті бібліотеки, де виділені та систематично поповнюються інформаційні блоки про хід виконання соціальних програм КМДА.

Перед бібліотекою постає завдання створення системи постійного підвищення фахового рівня колективу.

Бібліотека активно співпрацює з Центром безперервної освіти при Державній академії керівних кадрів культури і мистецтв. У вересні 2003 року на базі Центру відбувся семінар «Управління бібліотекою та нові послуги» за участю професора Вільнюського університету, завідувача кафедри комунікацій Андроне Глосене. Навчанням з питань впровадження сучасних інформаційних

технологій були охоплені бібліотечні працівники майже всіх публічних бібліотек міста.

Бібліотека забезпечує систематичне відвідування бібліотекарями міста переглядів нових надходжень методичної літератури в Національній парламентській бібліотеці України, участь у семінарах, у засіданнях за круглими столами.

А серед користувачів бібліотеки все більшою популярністю користується самодіяльний літературний театр «На Тургенєвській», що розпочав свою роботу у 2000-у році.

Зростає роль бібліотеки як складової соціальної сфери, що інформаційно підтримує та забезпечує виконання міських та районних програм, допомагає киянам у задоволенні їх інформаційних, соціальних і культурних потреб, виступає посередником між органами влади і міською громадою. Розвивається система оперативного інформування населення про діяльність органів місцевого самоврядування через інформаційні зони бібліотеки, папки-дайджести «Чи знаєте ви свого депутата?», через громадські приймальні депутатів міського та районного рівнів. За участі провідних працівників райдержадміністрації бібліотека проводить Дні політичного інформування, організовує зустрічі депутатів з головами прибудинкових комітетів з метою збору пропозицій, потрібних для розвитку громади.

Проголошення ЮНЕСКО 2004 року - роком Сержа Лифаря, роком Республіки Польща в Україні, роком проведення Днів культури Французької республіки в Україні позначається на діяльності бібліотеки.

Посилюється увага до комплектування фондів спеціалізованих бібліотек етнічних громад міста та відділу літератури іноземними мовами Публічної бібліотеки імені Лесі Українки. У вирішенні цих проблем бібліотека починає співпрацювати з посольствами та культурними центрами інших країн - США, Швейцарії, Франції, Ізраїлю та ін. Фонд бібліотеки поповнюється новими виданнями німецькою мовою, отриманими від культурного центру Гете-Інституту в Україні

Директор бібліотеки запрошена до експертної Ради при Міністерстві культури і туризму України, де проводиться робота по відбору кращих видань видавництва України для поповнення фондів публічних бібліотек за державні кошти, виділені для реалізації «Державної програми розвитку і функціонування української мови на 2004 - 2010 роки» (Програма затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 2 жовтня 2003 року № 1546).

Бібліотека намагається осучаснити фонди інформаційних ресурсів передплатою повнотекстових електронних баз для надання користувачам безоплатного доступу до них. Передплачено доступ електронних баз «Закон», «Столиця», «EBSCO», повнотекстових електронних баз українських та російських періодичних видань.

АІБС «ALEPH» періодично потребує оновлення. З переходом на нову версію програми 500.14.2. розширюються можливості по конвертуванню записів з програми «ALEPH» в програму MARC SQL, на якій працюють публічні бібліотеки міста. Здійснюється апробація конвертування записів з електронного каталогу Публічної бібліотеки імені Лесі Українки в каталоги ЦБС Оболонського

та Печерського районів.

В цей період посилюється робота бібліотеки як методичного центру. Спільно з Центром інформаційних ресурсів Посольства США в Україні на базі бібліотеки для працівників публічних бібліотек України проведено семінар «Робота Інтернет-центрів на базі публічних бібліотек». Організовано ряд ділових зустрічей директорів ЦБС м. Києва із фахівцями бібліотек зарубіжних країн: з керівництвом Публічної бібліотеки Нью-Йорку, фахівцями бібліотек Фінляндії, Німеччини, головою наглядової ради Публічної бібліотеки м. Оттава (Канада), де обговорювалися проблеми розвитку бібліотек, семінар «Формування електронної національної бібліографії Російської Федерації», де російські колеги ділилися досвідом роботи.

Перед колективом постає завдання удосконалення якості інформаційного обслуговування. Користувачі бібліотеки потребують широкого вибору інформаційних ресурсів, в тому числі мережевих. Наявність мережевих каналів дозволяє швидко отримати необхідну інформацію та охопити велику аудиторію користувачів. Одним із основних видів інформаційних послуг стає пошук інформації у віддалених базах даних. Для віддалених користувачів великого значення набуває оперативність виконання їх запитів, вичерпна повнота та достовірність наданої інформації, зручність користування ресурсом бібліотеки.

Поряд з цим популярними серед користувачів бібліотеки залишаються видання, що містять фактографічну інформацію, дайджести та інформ-досьє соціального характеру: з питань пільг, субсидій, пенсій. Бібліографи пильно стежать за подіями сучасності, оперативно реагують на зміни. Практикується проведення Днів інформації, бібліографії, краєзнавства, спеціаліста. Цілеспрямовано інформуються різні категорії споживачів інформації, серед яких служби міської держадміністрації, депутати, педагоги, студентська та учнівська молодь.

Бібліографічні посібники, що готує та видає бібліотека, акумулюють, систематизують та висвітлюють матеріали про життя та діяльність видатних істориків, діячів мистецтва і літератури: Лесі Українки, Д. Яворницького, В.Симоненка, Б.Олійника, М.Сома, М.Аркаса та інших.

На вищий рівень піднімається краєзнавча діяльність бібліотеки, що ґрунтується на професійній бібліографічній основі. У 2002 році за ініціативи Національної спілки краєзнавців України, разом з Міністерством культури і туризму України було розроблено та затверджено Програму розвитку краєзнавства до 2010 року, покликану активізувати наукову діяльність в Україні, спрямовану на забезпечення розвитку краєзнавства і популяризацію його досліджень.

Відділ краєзнавчої літератури та бібліографії поряд з виданням краєзнавчих інформаційно-бібліографічних посібників, веденням традиційних каталогів та картотек, готує електронні бази даних та представляє їх на сайті бібліотеки. Регулярно поповнюється і активно використовується електронна база документів про Київ.

Одночасно проводиться велика робота по збереженню і розвитку культур національних громад Києва. Завдяки активній співпраці з етнічними громадами Києва книгозбірні поповнилися новими виданнями, зростає авторитет і

популярність бібліотек.

У 2005 році на Всеукраїнському святі «Сузір'я дружби» за значний внесок у справу збереження і розвитку культур національностей, що мешкають в Україні, колектив Публічної бібліотеки імені Лесі Українки для дорослих нагороджений дипломом і відзнакою Міністерства культури і туризму України та українського культурно-просвітницького центру «Дружба».

В пошуках шляхів удосконалення процесу формування бібліографічних записів, визначення оптимального переліку їх полів для ефективного та оперативного пошуку, у 2005 році проведено навчання із залученням фахівців Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська Академія». Це сприяло суттєвому покращанню якості бібліографічних записів в електронному каталозі.

Продовжується впровадження послуг на основі нових інформаційних технологій. Система довідково-бібліографічної служби бібліотеки доповнюється наданням віртуальних довідок.

З 2005 року вагоміша увага приділяється роботі з людьми, які потребують особливої уваги суспільства: соціально-незахищеним верствам населення та людям з обмеженими фізичними можливостями.

Безперешкодному доступу до бібліотек людей з обмеженими фізичними можливостями заважає непристосованість переважної більшості бібліотечних приміщень. Під час ремонту приміщення відділу літератури іноземними мовами облаштовано пандусом для інвалідних візків. Відділи обслуговування через соціальні служби та громадські організації інвалідів виявляють людей з обмеженими можливостями, які потребують бібліотечного обслуговування на дому, налагоджують систему їх інформування та книгоношення.

Усвідомлюючи свою соціальну і інформаційну функцію, бібліотека проводить щоденну копітку роботи зі збору та надання у користування актуальної інформації, корисної для інвалідів, зокрема з питань соціального захисту (права, пільги, пенсії тощо), фактографічного і адресного характеру (лікування, навчання, працевлаштування, служба побуту і т.п.).

Створюється база даних адресного характеру з питань медико-психологічної і соціальної реабілітації інвалідів. Для працівників соціальних служб готуються інформаційні списки літератури з даної тематики.

Працівники Інтернет-центру бібліотеки розширюють спектр послуг. Поряд з індивідуальним консультуванням користувачів з питань оперативного пошуку потрібної інформації в мережі Інтернет, організовують навчання окремих груп користувачів. За домовленістю з Відкритим міжнародним університетом розвитку людини «Україна» у вересні 2005 року на базі Інтернет-центру бібліотеки проводиться цикл занять з підвищення рівня інформаційної культури для студентів з особливими потребами. Під час доступу до інформаційних ресурсів Всесвітньої мережі студенти забезпечувались кваліфікованою допомогою і консультаціями інженера-програміста. В бібліотеці інваліди звільняються від оплати за сервісні

послуги: ксерокопіювання, сканування та ін.

Бібліотека продовжує позиціонуватись як осередок професійного спілкування та обміну досвідом колективів централізованих бібліотечних систем міста. На її базі постійно відбуваються семінари, учбово-практичні заняття, засідання за круглим столом з питань проблем формування, збереження та використання бібліотечних фондів, обслуговування соціально незахищених верств громади, створення регіональних інформаційних ресурсів тощо. Бібліотека як методичний центр досліджує, вивчає та акумулює кращий досвід бібліотечного обслуговування. Про роль публічних бібліотек Києва у створенні єдиного інформаційно-бібліотечного простору йшлося у виступі директора бібліотеки Людмили Ковальчук на традиційній Міжнародній конференції в Криму у 2006 році.

Вивченню сучасного літературного процесу сприяють засідання Клубу бібліотекарів при Національній спілці письменників України та Українського фонду культури, що в ці роки проходять під керівництвом поета М. Д. Сом. Відомий поет-шестидесятник, лауреат багатьох літературних премій, відмінник освіти України, заслужений діяч мистецтв України Микола Данилович Сом на посаді завідувача

Сом Микола Данилович веде засідання міського Клубу бібліотекарів

Фольварочний В.І.

сектору масової роботи бібліотеки очолив Клуб бібліотекарів ще у 2003 році. Його активна життєва і професійна позиція, широке коло творчих зв'язків з письменницькою елітою Києва й України, літературознавцями, музейними працівниками, творчими колективами сприяли перетворенню засідань у справжні велелюдні свята української книги, нових літературознавчих відкриттів. На жаль, 27 березня 2013 року Микола Данилович Сом відійшов у вічність. Очільником Клубу бібліотекарів стає український поет, прозаїк і драматург, заслужений діяч мистецтв України Василь Іванович Фольварочний.

Реклама в діяльності бібліотеки завжди відігравала роль інструменту, за допомоги якого здійснювалось інформування користувачів про ресурси, можливості, технології, створювався більш привабливий образ установи та її персоналу. У 2006 році бібліотекою підготовлено та видано презентабельний ілюстрований буклет, що містить інформацію про ресурси бібліотеки, її структуру, особливості діяльності та послуги кожного відділу. Відділом довідково-бібліографічної та інформаційної роботи укладено та видано фундаментальні біобібліографічні покажчики літератури до ювілейних дат Івана Багряного, Івана Крип'якевича та Валер'яна Підмогильного, низку тематичних бібліографічних списків.

У цей період бібліотека видає каталог, підготовлений відділом мистецтв, «Книжкова колекція Сержа Лифаря», що вміщує світлини та описи раритетних

видань безцінної колекції. У 2001 році було розроблено проект "Забуті імена", що дав початок широкій рекламі цього унікального надбання бібліотеки. На сайті бібліотеки представлена прекрасна віртуальна експозиція колекції, створена працівниками бібліотеки (<http://lukl.artiweb.org.ua/muzey.html>).

2007 рік ввійшов в історію бібліотеки роком визнання її веб-сайту як одного з десяти кращих бібліотечних сайтів України, що засвідчило велику, напружену працю колективу в прагненні відповідати статусу сучасної бібліотеки. Велика заслуга у створенні його дизайну, представленні інформаційних ресурсів, зокрема, віртуальної виставки колекції Сержа Лифаря, працівника відділу нових інформаційних технологій Ірини Баньковської.

Фотографування користувача перед друком його пластикового читацького квитка

Саме в цей рік робота по комп'ютеризації процесів обслуговування користувачів вийшла на новий рівень. Введена в дію нова версія бібліотечної програми ALEPH 500.16.2. Перед бібліотекою поставлено завдання освоєння модуля «Циркуляція бібліотечного фонду». Для цього до електронного каталогу введено записи на ретрофонд відділу абонементу, створено

електронну базу користувачів, придбано принтер, встановлено програмне забезпечення Tcard, розроблено дизайн пластикового читацького квитка та проведено навчання працівників. Підтримка процесу впровадження модуля «Циркуляція бібліотечного фонду» здійснювалась за участі служби сервісної підтримки фірми «Екслібрис».

2008 рік залишиться в історії бібліотеки роком неймовірного протистояння колективу бібліотеки спробам рейдерського захоплення її приміщення по вул. Артема, 77, незаконно приватизованого ВАТ «Укргазпроект».

Ситуація, в якій опинилася бібліотека у зв'язку з намаганням її виселити з власного приміщення, широко висвітлювалась у виступах по радіо та телебаченню, публікаціях у пресі. Відкриті судові засідання привернули до бібліотеки велику кількість прихильників.

Герої України Борис Олійник та Дмитро Павличко, громадський діяч у сфері книговидавництва Олександр Афонін, творчі спілки та громадські організації, окремі громадяни, журналісти, письменники, юристи - всі доводили неприпустимість такого замаху на головну книгозбірню столиці.

Через 14 засідань в судах різних інстанцій, аж до Верховного Суду України, довелося пройти адміністрації бібліотеки, і лише в лютому 2009 року рішенням Господарського суду м. Києва справу було виграно і рейдерську атаку на одну з найстаріших публічних бібліотек Києва відбито остаточно. Юридичний супровід бібліотеки у її боротьбі за власне приміщення здійснював на благодійних засадах відомий адвокат України, експерт з питань юриспруденції Андрій Федур. Відбулося також 10 судових засідань з приводу намагання

райдержадміністрації Шевченківського району столиці (голова В. Пилипишин) виселити відділи бібліотеки з 5-ти приміщень на території району. І з цієї ситуації бібліотека також вийшла переможцем.

Активну позицію в питанні захисту бібліотеки зайняли народні депутати Верховної Ради України: Микола Томенко, Лесь Танюк, Олександр Бригінець, Олесь Доній.

Враховуючи ситуації з захопленням приміщень бібліотек, вони ініціювали, лобювали і домоглися прийняття постанови Верховної Ради України від 16 січня

Громадськість на захист приміщення бібліотеки від спроби рейдерського захоплення

2009 року «Про запровадження мораторію на виселення редакцій друкованих засобів інформації, закладів культури, в тому числі бібліотек, видавництв, книгарень, підприємств книгорозповсюдження».

Були внесені також зміни до Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу». Стаття 14 Закону забороняє приватизацію бібліотек, а стаття 27 забороняє виселення або переміщення бібліотек без надання їм рівноцінного упорядкованого приміщення для обслуговування користувачів, роботи працівників, зберігання бібліотечних фондів.

Цей непростий, але безцінний досвід того ж року директор бібліотеки Людмила Ковальчук виклала в своєму виступі «Використання адвокасі-технологій в захисті бібліотек» на Міжнародній конференції в Криму, і він став прикладом успішного протистояння установи неправомірним діям рейдерів та привернення уваги держави до проблем у бібліотечній галузі.

Євроінтеграційні прагнення України відбиваються і на діяльності бібліотеки. Активізується робота з поширення інформації для дискусій та формування громадської думки щодо європейської інтеграції. Посилюється співпраця бібліотеки з Посольством Франції в Україні та Французьким культурним центром. У 2008 році завідувач відділу літератури іноземними мовами Ольга Мар'янчик бере участь у проекті «Заочний абонемент», організований Гете-Інститутом в Україні, мета якого - забезпечення користувачів актуальними та необхідними інформаційними матеріалами з Німеччини та про Німеччину. Тепер користувачі відділу мають можливість читати сучасну літературу німецькою мовою, що надається Гете-Інститутом у короткострокове використання згідно запитів.

На жаль з 2009 року фінансування на розвиток матеріально-технічної бази бібліотек повністю припинене (Постанова КМУ від 26 листопада 2008 року

№ 1036 «Деякі питання бюджетного процесу»). Тому все, чого досягла бібліотека в подальший період – результат активної фандрейзингової діяльності її колективу по залученню додаткових джерел фінансування.

В цих надзвичайно складних умовах колектив бібліотеки робить усе від нього залежне для підтримки бібліотечних фондів, їх поповнення новими виданнями. Співпрацює з благодійними фондами та фундаціями, Президентським фондом Леоніда Кучми «Україна», Міжнародним Благодійним Фондом «Відродження Києво-Могилянської академії», секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Н.Карпачової, народними депутатами, видавництвами, окремими авторами. Залучаються позабюджетні кошти для придбання нової комп'ютерної та копіювально-множильної техніки, абонплати Інтернет-провайдером.

Бібліотекою вивчаються та впроваджуються у практику роботи нові Інтернет-сервіси. Вперше в Інтернет-центрі бібліотеки відбувся відеочат між Києвом-Сімферополем-Бахчисараєм, під час якого учні коледжів та гімназій цих міст обговорювали проблеми виховання міжетнічної толерантності.

Дружні зв'язки відділу мистецтв бібліотеки з Національним центром театрального мистецтва імені Леся Курбаса, Національним художнім музеєм України, Національним музеєм театрального, музичного та кіномистецтва України, Київським національним університетом театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Національною спілкою фотохудожників України, Дитячою академією мистецтв, Київською муніципальною українською академією

Богдан Сильвестрович Ступка з колективом та читачами у відділі мистецтв

танцю ім. С. Лифаря сприяють проведенню творчих заходів на високому рівні. Користувачі бібліотеки мали змогу свого часу поспілкуватися з видатними акторами сучасності, зокрема Богданом Ступкою, відомими художниками, мистецтвознавцями. Велика заслуга в організації мистецьких заходів за участю відомих діячів мистецтв завідувача відділу мистецтв Леоніда Криворучка.

У вересні 2009 року в Україні стартував проект «Глобальні бібліотеки» (програма «Бібліоміст»), що фінансується благодійним фондом Білла та Мелінди Гейтс. Бібліотека включилася у його реалізацію: брала участь у розробці навчальних програм, навчанні працівників публічних бібліотек Києва на базі Інтернет-центру, у конкурсі проектів на отримання гранту.

У 2010 році в практику роботи бібліотеки впроваджено нову послугу - резервування документів користувачами абонементів через Інтернет. Встановлено термопринтер для друку замовлень на потрібні користувачам документи, відібрані через електронний каталог.

Відділ науково-методичної роботи бібліотеки бере участь у конкурсі проектів соціологічних досліджень, що проводиться у рамках програми «Бібліоміст» та отримує грант на придбання відеокамери. За цією ж програмою у червні 2010 року завідувач відділу науково-методичної роботи Ольга Романюк

впродовж тижня знайомиться із діяльністю кращих публічних бібліотек Данії. Досвід, отриманий в результаті поїздки, поширюється серед працівників публічних бібліотек Києва та України через блог «Методична служба публічних бібліотек Києва».

Директор бібліотеки Людмила Ковальчук та заступник директора Раїса Коваленко у грудні 2010 року беруть участь у навчальній поїздці до м. Відень, де знайомляться з досвідом роботи бібліотек з адвокації.

У 2011 році колектив бібліотеки активно включається в обговорення проекту Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року, вносить свої пропозиції, зокрема, з приводу необхідності будівництва нового приміщення.

У рік відзначення 140-річчя від дня народження Лесі Українки колектив бібліотеки готує до друку фундаментальний бібліографічний покажчик «Ні! Я жива, я буду вічно жити!». Видано посібник тиражем 300 примірників за фінансової підтримки заступника

голови Верховної Ради України Миколи Томенка та голови Українського фонду культури, поета, академіка, Героя України Бориса Олійника.

Цього ж року на VII Міжнародному конкурсі балету ім. Сержа Лифаря, що проходив у Донецьку, завідувач відділу мистецтв Леонід Криворучко представляє виставку унікальних фотографій і книг з фонду відділу «Книжкова колекція Сержа Лифаря». Виставка викликала широкий резонанс серед учасників та гостей конкурсу, в засобах масової інформації.

Пам'ятною подією 2011 року стала участь бібліотеки у першому Всеукраїнському ярмарку інноваційних бібліотечних послуг та електронного

урядування, організованому в рамках програми «Бібліоміст» спільно з Українською бібліотечною асоціацією. Експомісце бібліотеки було представлено наочною рекламою ресурсів та інноваційних послуг бібліотеки, презентацією проекту бібліотеки з електронного обслуговування користувачів та рекламного відеоролика.

Реклама бібліотеки та зв'язки з громадськістю мають на меті передусім донесення до свідомості фінансуючих бібліотеку установ, користувачів, широких кіл громадськості значущість бібліотеки в житті громади міста, інформування про послуги, що вона надає своїм користувачам. Рекламні відеоролики, презентації, створення сторінок бібліотеки в соціальних мережах для поширення інформації про ресурси та послуги, залучення потенційних користувачів стає важливою складовою бібліотечної діяльності. Окрім офіційного сайту відділами бібліотеки створено та постійно підтримуються в активному стані блоги:

Завідувач відділу мистецтв Л.С.Криворучко (в центрі) та директор Муніципальної академії танцю імені Сержа Лифаря А.Г. Лягущенко (зліва) у Донецьку

«СтоЛична бібліотека», «Як тебе не любити, Києве мій», «Кияни: від «А» до «Я», блог рекомендацій кращих книг для читання «Вокет від бібліофлористів» та професійний блог для бібліотекарів «Методична служба публічних бібліотек Києва».

У грудні 2011 року бібліотека, придбавши новий сервер, розпочинає роботу по встановленню програмного забезпечення, налаштування внутрішньої локальної мережі, оновлення сайту бібліотеки.

На конкурсі бібліотечних сайтів 2012 року, організованого Українською бібліотечною асоціацією за підтримки Міністерства культури України, ресурс бібліотеки зайняв перше місце серед сайтів обласних наукових універсальних бібліотек України.

Сервер бібліотеки, де зберігається великий обсяг інформації і баз даних, потребує високого рівня безпеки. У 2012 році бібліотека безоплатно отримує від фірми «Microsoft» ліцензійне програмне забезпечення.

Проводиться велика робота по підготовці фундаментального бібліографічного покажчика «Лесь Курбас», що був включений до видання за Державною програмою «Українська книга».

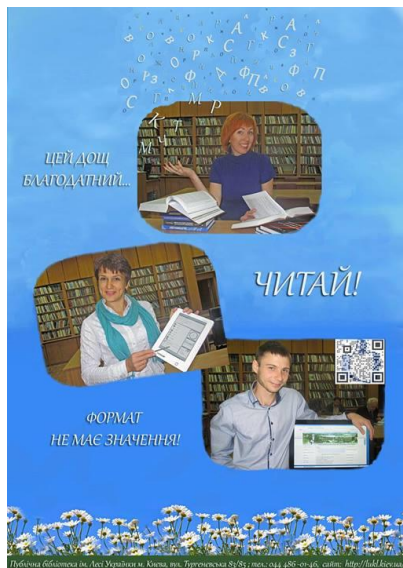
З квітня 2012 року для користувачів, що приходять працювати з власними гаджетами, бібліотека забезпечує вільну зону Wi-Fi.

Нові інформаційні технології та Інтернет-сервіси сприяють розширенню аудиторії учасників заходів, залученню віртуальних відвідувачів. Вперше в історії бібліотек Києва Публічна бібліотека імені Лесі Українки проводить спільно з центральною міською бібліотекою м. Псков (Росія) поетичний Інтер-слем «Псков-Київ. Княгиня Ольга», під час якого київські та псковські поети обмінялись поетичними творами, присвяченими княгині, ім'я якої увійшло в історію міст.

Цього ж року бібліотека отримує перший досвід участі у міжнародних проектах. У вебінарі, що проходив у рамках Шостих Липецьких бібліотечних читань за участі фахівців провідних бібліотек ряду міст Російської Федерації, Білорусі, Монголії, Естонії, від Публічної бібліотеки імені Лесі Українки

виступила заступник директора Ольга Романюк на тему «Інформаційне представництво публічних бібліотек Києва». В рамках ініційованого Гомельською міською централізованою бібліотечною системою проекту "Слово, которое объединяет народы" (на кращу віртуальну виставку, присвячену 1150-річчю слов'янської писемності), бібліотека створила та презентувала електронний ресурс, що визнано одним з найкращих серед представлених робіт.

У цей період бібліотека бере активну участь у бібліотечних конкурсах, оголошених в рамках програми «Бібліоміст», зокрема, у конкурсі на кращу візуальну рекламу інноваційної послуги бібліотеки, на кращу відеорекламу книг – буктрейлер, в конкурсах, що проводили видавництва. Серед інших - перемога у конкурсі «БібліоКіноФест 2.0» від програми «Бібліоміст» на кращу відеорекламу інноваційної бібліотечної

послуги (2013 рік) та презентація цієї роботи на третьому ярмарку бібліотечних інновацій «Сучасна бібліотека. Рухаємось вперед».

Бібліотека багата на друзів та благодійників, які в різні роки брали активну участь у її діяльності, допомагали вирішувати проблеми. Серед них:

- Олійник Борис Ілліч - український поет, дійсний член НАНУ, голова Українського фонду культури, Герой України та Паламаренко Анатолій Нестерович – народний артист України, лауреат Національної премії України імені Т. Г. Шевченка, Герой України, які беруть участь у соціокультурній діяльності бібліотеки;

- Томенко Микола Володимирович – політик та громадський діяч, народний депутат України, який лобював прийняття законів, спрямованих на захист бібліотек та бібліотечних працівників, неодноразово дарував книги для публічних бібліотек міста, допомагав бібліотеці у виданні бібліографічних видань. З його ініціативи реставровано пам'ятник Лесі Українці на її могилі на Байковому кладовищі.

- Бригінець Олександр Михайлович – український політик, народний депутат України, який неодноразово вирішував питання захисту бібліотеки від протизаконних посягань на її приміщення;

- Орлик Марія Андріївна – голова Співки жінок України та Менжерес Галина Миколаївна – голова

Співки жінок Києва, які тісно співпрацюють з бібліотекою;

- Балога Віктор Іванович – політичний і державний діяч, народний депутат України, який подарував бібліотеці п'ять комплектів комп'ютерної техніки;

- Лінчевський Михайло Петрович – голова правління АТ «Газтрансінт», який неодноразово надавав фінансову підтримку бібліотеці;

- Зубанова Валентина Василівна – директор видавництва ТОВ «Кріон», яка подарувала книги на суму 41867 гривень;

- Карасьов Володимир Іванович – директор видавництва «Знання», Аблазов Валерій Іванович – заступник голови Української Співки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), Димінський Петро Петрович – почесний Президент футбольного клубу «Карпати», які подарували книги для публічних бібліотек міста;

- Ахтар Бадшах – старший директор компанії «Microsoft» («Майкрософт»), який допоміг бібліотеці, надавши ліцензійне програмне забезпечення вартістю 28,799.00 доларів;

- Малиновський Григорій та Курилко Любомир – громадяни США, які подарували комп'ютери та копіювально-множильну техніку.

Багато років бібліотека співпрацює з Українським фондом культури, Національною спілкою письменників України, Київським міським центром роботи з жінками, Посольством США в Україні, Міжнародним фондом «Відродження», Інститутом «Відкрите суспільство» (Угорщина), Гете-Інститутом в Україні, Французьким інститутом в Україні, іншими організаціями та установами.

Сьогодні Публічна бібліотека імені Лесі Українки є центральним книгосховищем міста, науково-методичним центром публічних бібліотек для дорослих, базовою бібліотекою Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Книжковий фонд бібліотеки становить близько 280 тисяч примірників документів на традиційних та електронних носіях інформації.

Послугами бібліотеки користується понад 28 тисяч киян. Багато з них відвідують бібліотеку понад півстоліття. До прикладу, Полуянський В. В., соціолог за фахом, який став постійним відвідувачем бібліотеки ще наприкінці 50-х років минулого століття. Історик Вольський М. В., інженери Глушак О. В. і Войтенко Г. А., економіст Ільєнко І. І. є активними користувачами бібліотеки ще з дитячих років. Свою студентську юність вони тісно пов'язують з бібліотекою, завдячуючи якій відбулося їх громадянське становлення і професійне зростання. Вони і досі є активними користувачами послуг бібліотеки, учасниками її подій та заходів.

Понад 30 років читачем бібліотеки є письменник і журналіст Лев Кудрявцев. Його унікальні книги з історії, культури та мистецтва широко представлені у фонді бібліотеки та користуються попитом у читачів. Сам автор, незважаючи на поважний вік (у 2014 році йому виповнилось 85), частий відвідувач відділу абонементу. Більшість його книг з'явилося в результаті досліджень фонду бібліотеки.

З історією бібліотеки пов'язане життя цілих родин і їх поколінь. Родини Зваричів, Савицьких, Суцуків, Філатових, Казанцевих та інших передають любов до книги і читання з покоління в покоління. Сьогодні бібліотекою користуються вже правнуки перших читачів, достойні й освічені, гідні спадкоємці свого роду.

Бібліотека надає киянам можливість цікаво та пізнавально проводити своє дозвілля: переглянути художні фільми у домашньому кінотеатрі, відеозаписи театральних вистав, прослухати записи з музичного фонду відділу мистецтв, переглянути фільми іноземними мовами у відділі літератури іноземними мовами, взяти участь у роботі клубів за інтересами, у проведенні масових заходів та творчих акцій.

Добра традиція бібліотеки – тісна дружба з письменниками. У її стінах презентували читачам свою творчість Борис Олійник, Юрій Мушкетик, Ярема Гоян, Віталій Карпенко, Ганна Чубач, Левко Лук'яненко, Василь Василяшко, Іван Драч, Лесь Танюк, Дмитро Білоус, Анатоль Перепадя, Анатолій Погрібний, Гриць Гайовий, Петро Засенко, Микола Луків, Василь Довжик, Віктор Баранов, Тамара Коломієць, Віктор Женченко, Теодозія Зарівна, Галина Тарасюк, Володимир Капустін, Ольга Страшенко, Катерина Мотрич, Михайло Слабошпицький, Михайло Сидоржевський, Олег Черногуз, Ярослав Черногуз, інші.

У мистецьких заходах бібліотеки брали участь відомі майстри сцени, народні артисти України: Богдан Ступка, Анатолій Паламаренко, Олександр Биструшкін, Раїса Недашківська, Лариса Хоралець, відомі мистецтвознавці, творчі колективи.

Бібліотека у співпраці з відомими киевознавцями: Михайлом Рибаківим, Дмитром Малаковим, Василем Галайбою, Сергієм Вакулишином, Левом Кудрявцевим, Валентином Кобзарем, істориками, архівістами, екскурсоводами відкриває для користувачів нові сторінки історії та сьогодення Києва.

Сьогодні відвідувачі бібліотеки мають можливість скористатися сервісними послугами: оформити електронні реєстраційні документи, зробити ксерокопію окремих статей, роздрукувати потрібну інформацію з Інтернет-ресурсів, відсканувати тексти чи зображення (в рамках законодавства про авторське право), ін.

Великим здобутком колективу бібліотеки та користувачів її послуг є електронний каталог, що на сьогодні вміщує понад 430 тисяч записів документів. Ця потужна пошукова система – ключ до фондів 91 публічної бібліотеки Києва, що дає відповідь не лише про наявність потрібного документа, а й визначає публічну бібліотеку столиці, у фондах якої він зберігається. Важливою складовою каталога є база записів на статті з періодичних видань.

Сьогодні бібліотека пропонує для користувачів безоплатні інформаційно-довідкові послуги:

- доступ до законодавчої бази «Ліга: Закон», що містить повний комплекс нормативно-правових документів, а також аналітичну, консультаційну, довідкову та оглядову інформацію з питань законодавства;
- консультативна допомога бібліографа та складання бібліографічних списків літератури за тематикою запиту користувача, в тому числі і в режимі онлайн (служба «Віртуальна довідка»);
- доступ до світових інформаційних ресурсів через мережу Інтернет, а також можливість працювати в мережі WI-FI зі своїми портативними пристроями;
- курси навчання людей старшого віку основам пошуку інформації у мережі Інтернет;
- читання в електронному форматі, користування електронними читанками (PocketBook);
- використання в читальних залах бібліотеки документів, отриманих в тимчасове користування з фондів інших бібліотек по міжбібліотечному абонементу (МБА);
- доставка замовлених видань додому (людям з обмеженими фізичними можливостями);
- отримання інформації про нові надходження документів до бібліотеки.

Бібліотека ввійшла в мережу пунктів доступу громадян до інформації органів державної влади (ПДГ), що створена за проектом Української бібліотечної асоціації у межах грантової діяльності з Програмою сприяння Парламенту України II (ПСП II). До послуг користувачів – спеціально облаштоване комп'ютерне місце з підключенням до Інтернету, де самостійно або за допомогою бібліотекаря можна отримати доступ до інформації органів влади будь-якого рівня. Пункт здійснює забезпечення доступу до публічної інформації, електронних послуг, взаємодії з органами влади з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій.

Сучасні послуги бібліотеки не обмежуються стінами її приміщень. Щоденно сайт бібліотеки відвідують користувачі з усіх куточків світу. До їх послуг – електронна бібліотека on-line, де представлено повні тексти 13-ти

рідкісних та раритетних видань про Київ, творча спадщина Лесі Українки, 106 унікальних книг із колекції Сержа Лифаря, 189 видань з питань духовності та моралі, 17 науково-популярних книг різної тематики, колекція світової класичної музики, аудіоантологія української поезії, твори художньої літератури.

Становлення і розвиток бібліотеки як центральної книгозбірні столиці, базової установи культури, були можливими завдяки праці її високопрофесійного колективу. Яскраві сторінки в її історію вписали ветерани: Бабіна С. Я., Коваленко Р. М., Коцюба Л. С., Курило Л. С., Кодолєнко Т. П., Гулак Г. С., Тарасенко О. П., Яременко Л. П., Савченко Ю. О., Захарченко В. Ф., Криворучко Л. С., Мар'янчик О. В., Сергієнко Н. В., Сисоліна В. І., Залєпа М. О., Вінтерле О. А., Нечай Н. І. та інші.

Колектив бібліотеки і сьогодні робить усе можливе для того, щоб надати киянам такий рівень послуг, який їм потрібен і на який вони заслуговують.

ПОСОЛ УКРАЇНИ В ІРАНІ

AMBASSADOR OF UKRAINE
TO IRAN

м. Тегеран

«6» квітня 2010 р.

Шановна Людмило Іванівно,

Засвідчую свою високу повагу і, користуючись нагодою, маю честь повідомити про завершення діяльності в якості Надзвичайного і Повноважного Посла України в Ісламській Республіці Іран.

Хочу висловити вдячність за плідне співробітництво, розуміння та підтримку, дружнє та уважне ставлення з Вашого боку під час усього мого перебування на посаді.

Користуюсь нагодою, аби поновити свої запевнення у високій до Вас повазі.

 Ігор Логінов

Пані Л.І.Ковальчук
Директору Публічної Бібліотеки імені Лесі Українки
м. Київ

Embassy of the United States of America

12 січня 2004 р.

Голові Київської міської державної адміністрації

п. Омельченку О.О.

Вельмишановний пане Омельченко!

Відділ преси, освіти та культури Посольства США в Україні щиро вітає Вас із Новим Роком і Різдвом.

Ми вдячні Вам за співпрацю у році, що минув - за Вашу підтримку бібліотек Києва у реалізації проекту "Інтернет для читачів публічних бібліотек (LEAP)".

Нам дуже приємно, що Публічна бібліотека імені Лесі Українки міста Києва стала нашим партнером, отримавши від Уряду США грант, і ефективно реалізує цей проект, відкривши Інтернет-центр. Ми переконані, що наша співпраця сприяє покращанню доступу до інформації громадян м.Києва.

Ми вдячні нашим партнерам - директору бібліотеки п. Ковальчук Л.І. і начальнику Головного управління культури, мистецтв і охорони культурної спадщини КМДА п.Биструшкіну О.О. за забезпечення якісної реалізації проекту, своєчасне відкриття Інтернет-центру, його ефективну роботу.

Сьогодні, коли в публічних бібліотеках м. Києва громадяни активно користуються Інтернетом, важливо уможливити безперервність існування Інтернет-центрів у книгозбірнях, забезпечивши їх фінансування. Тому ми високо цінуємо Ваші зусилля з підтримки бібліотечної галузі і культури взагалі.

Ми переконані, що наша співпраця є цінним внеском у процес демократичних реформ і розвиток громадянського суспільства в Україні.

Бажаємо Вам здоров'я, щастя і процвітання у Новому 2004 році!

З повагою,

Scott Urbon

Скотт Урбом,

Відділ преси, освіти та культури,

Посольства США в Україні

Київська міська
Д.А. Урбан
Секретаріат

29 01 2004 11 17

Вх.№ 2313

ДИПЛОМ

ВТОРОЙ СТЕПЕНИ

ГЛАВНЫЙ КОМИТЕТ
ВЫСТАВКИ ДОСТИЖЕНИЙ
НАРОДНОГО ХОЗЯЙСТВА
СССР
НАГРАЖДАЕТ НАСТОЯЩИМ
ДИПЛОМОМ

Центральную библиотеку
имени Л. УКРАИНКИ,
централизованной
библиотечной системы
Шевченковского района
г. КИЕВА
Министерства культуры
Украинской ССР

Постановление № 697-Н от 15/ХІ-83 г.

Москва

№ 1089

Главный Комитет
Выставки достижений
народного хозяйства СССР

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ДИПЛОМ

ДРУГОГО СТУПЕНЯ

ГОЛОВНИЙ КОМИТЕТ ВИСТАВКИ ДОСЯГНЕНЬ
НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР
НАГОРОДЖУЄ

ЦИМ ДИПЛОМОМ
УЧАСНИКА ВИСТАВКИ 19 88 РОКУ

ЦЕНТРАЛЬНУ МІСЬКУ БІБЛІОТЕКУ
ІМ.ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ЗА УСПІХИ
В ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Головний комітет Виставки досягнень
народного господарства Української РСР

Постанова Головного комітету
Виставки

від 28.12.19 88 р. № 61/ІІІ. Київ

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

СВІДОЦТВО

РАДА МІНІСТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РСР
І УКРАЇНСЬКА РЕСПУБЛІКАНСЬКА РАДА ПРОФЕСІЙНИХ
СПІЛОК

ПОСТАНОВОЮ ВІД «5» ЛЮТОГО 1981 р. № 81

ЗА ДОСЯГНЕННЯ НАЙВИЩИХ ПОКАЗНИКІВ
У СОЦІАЛІСТИЧНОМУ ЗМАГАННІ ЗА ДОСТРОНОВЕ
ВИКОНАННЯ ПЛАНОВИХ ЗАВДАНЬ
І СОЦІАЛІСТИЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ДЕСЯТОЇ
П'ЯТИРІЧКИ
ЗА НЕСЛИ

В РЕСПУБЛІКАНСЬКУ КНИГУ ТРУДОВОЇ ДОБЛЕСТІ
У ДЕСЯТІЙ П'ЯТИРІЧЦІ НА ВИСТАВЦІ ДОСЯГНЕНЬ
НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

КОЛЕКТИВ

КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ

ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Українка

Девятая Международная Конференция "Крым 2002"
"Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире:
новые технологии и новые формы сотрудничества"

ДИПЛОМ

Губернская библиотека
имени Леси Украинки
Киев, Украина

КАК ДИПЛОМАНТ КОНКУРСА

"Лучший стенд Выставки"

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
МЕЖДУНАРОДНОГО И ДОСТОЯТЕЛЬНОГО
ОПТИМИСТИЧЕСКОГО КОНФЕРЕНЦИИ
Я. Л. ШРАЙБЕРГ

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ЖЮРИ
Б. И. Маршак (Россия)
ЧЛЕНЫ ЖЮРИ
Лестер Пошью (США)
Татьяна Чепурная (Германия)
М. А. Рахматуллаев (Узбекистан)
А. А. Чекмарев (Украина)

"14" июня 2002г.
г. Сухар, Автономная
Республика Крым,
Украина

награждается ПОЧЕТНОЙ ГРАМОТОЙ

ЖЕНСКИЙ ВОКАЛЬНЫЙ АНСАМБЛЬ

ЦЕНТРАЛЬНОЙ ГОРОДСКОЙ БИБЛИОТЕКИ им. Леси Украинки
(художественный руководитель О. ЛАШКО), ЗАНЯВШИЙ 1 МЕС-
ТО В РАЙОННОМ ФЕСТИВАЛЕ САМОДЕЯТЕЛЬНОГО ХУДО-
ЖЕСТВЕННОГО ТВОРЧЕСТВА ТРУДЯЩИХСЯ ШЕВЧЕНКОВС-
КОГО РАЙОНА, ПОСВЯЩЕННОМ 1500-летию г. КИЕВА.

ОПКОМИТЕТ

г. Киев

Декабрь 1981 года

ПОЧЕТНАЯ ГРАМОТА

Коллективу централизованной библиотечной системы
Шевченковского района за высокие показатели работы
в социалистическом соревновании 1983 года.

Заместитель начальника Главного
управления культуры

Председатель ОЛК библиотечных
работников

А. И. Герасимова

Подяка

оголошується

колективу
Публічної бібліотеки ім. Л. Українки
м. Києва

за вагомий внесок у розвиток
бібліотечної справи та з нагоди
Всеукраїнського дня бібліотек

Перший заступник Міністра
культури України *О. Б. Остроўська-Ліпица*

Київ-2014

Багатогранну діяльність бібліотеки забезпечують адміністрація та 14 спеціалізованих відділів.

Відділи бібліотеки працюють у восьми орендованих приміщеннях в різних районах міста.

ВІДДІЛ КОМПЛЕКТУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ

вул. І.Світлицького, 26-б

Завідувач відділу Т.П. Кодоленко (перший ряд, друга праворуч) з колективом

- вивчає запити користувачів на потрібні їм документи, прайс-листи та інші інформаційні видання про нові книги, співпрацює з видавництвами, книго-торгуючими організаціями та благодійними фондами;
- забезпечує поповнення фондів публічних бібліотек міста документальними ресурсами за рахунок коштів з місцевого бюджету, інших джерел фінансування, подарунків авторів, видавництв, благодійних фондів, з обмінно-резервних фондів інших бібліотек;
- здійснює передплату періодичних видань на традиційних та електронних носіях інформації;
- здійснює облік та розподіл нових надходжень між публічними бібліотеками міста та облік видань, що вибувають;
- контролює проведення планових перевірок бібліотечних фондів, питання їх збереження;
- має в своїй структурі обмінно-резервний фонд;
- надає консультації бібліотечним працівникам з питань комплектування, обліку та збереження фондів інформаційних ресурсів бібліотек.

ВІДДІЛ КАТАЛОГІЗАЦІЇ, НАУКОВОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО ОПРАЦЮВАННЯ ДОКУМЕНТІВ

вул. І. Світлицького, 26-б

Завідувач відділу Макаренко Л.М (верхній ряд, друга праворуч) з колективом

- здійснює наукове та електронне опрацювання нових видань, що надходять до публічних бібліотек міста;
- з 1992 року веде зведений електронний каталог на книги. В 1999 році бібліотека другою після Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського НАН України виставила електронний каталог в Інтернеті;
- здійснює бібліографічні описи документів (на картках та в електронному варіанті) для публічних бібліотек міста;
- надає консультації з питань каталогізації.

ВІДДІЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЄДИНОГО ФОНДУ

вул. Тургенєвська, 83/85

Завідувач відділу Курило Л.С (в центрі) з колективом

- формує фонди найбільш цінних та рідкісних видань, виконує диспетчерські функції по задоволенню запитів, що надходять з відділів обслуговування користувачів;
- використовує фонди інших бібліотек по МБА (міжбібліотечного абонементу) для задоволення запитів користувачів бібліотеки, надає свої фонди по МБА іншим бібліотекам міста;
- надає консультації працівникам публічних бібліотек з питань організації використання книжкових фондів.

ВІДДІЛ ДОВІДКОВО - БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ РОБОТИ

вул. Тургенєвська, 83/85

Завідувач відділу М. О. Залєпа (третя праворуч) з колективом

Здійснює аналітичне науково-бібліографічне опрацювання періодичних видань та веде електронну базу статей газет та журналів;
забезпечує довідково-бібліографічне, консультативне та інформаційне обслуговування користувачів бібліотеки, в тому числі по телефону, виконує віртуальні довідки;

надає доступ користувачам до законодавчих баз «Liga: Закон», «Столиця», повнотекстових баз періодичних видань, зведеного електронного каталогу книг, електронної бази статей періодичних видань, документів на електронних носіях; видає бібліографічні посібники;
координує роботу відділів бібліотеки по створенню електронної бази статей періодичних видань.

ІНТЕРНЕТ-ЦЕНТР

вул. Тургенєвська, 83/85

Завідувач сектору І. П. Коба (в центрі) з колективом

Надає користувачам бібліотеки можливість вільного (безплатного) доступу до світових інформаційних ресурсів через комп'ютерну мережу Інтернет;
забезпечує навчання різних категорій користувачів Інтернет-центру, які не володіють навиками пошуку інформації в світовій мережі;
створює можливість користувачам Інтернет-центру брати участь у презентаціях, практикумах, отримати

індивідуальну чи колективну консультацію користування мережею Інтернет;
здійснює методичну допомогу Інтернет-центрам відділів бібліотеки та публічних бібліотек міста.

АБОНЕМЕНТ

вул. Тургенєвська, 83/85

*Завідувач відділу А.В Голубкова (перша зліва)
з колективом*

Надає вільний доступ до фонду відділу та видає для тимчасового користування документи зі свого фонду та фонду центрального книгосховища;
організовує книжкові виставки, презентатації, огляди та перегляди літератури;
надає послугу резервування книг підвищеного попиту через сервіс веб-сайту бібліотеки.

ЧИТАЛЬНА ЗАЛА

вул. Тургенєвська, 83/85

Завідувач відділу О.А. Вінтерле (друга зліва) з колективом

Відділ надає можливість усім громадянам використовувати документи зі своїх фондів, фондів центрального книгосховища та документи, отримані з фондів інших бібліотек по МБА, в стінах читальної зали.

Фонд укомплектований нормативними та законодавчими документами, енциклопедіями, довідковими виданнями, навчальними посібниками, виданнями з питань історії, політики, економіки, бізнесу, банківської справи, гуманітарних наук, періодичними виданнями. У фондах читальної зали широко представлена література української діаспори.

Надає доступ до мережі Інтернет через дротовий та WI-Fi зв'язок, а також користування е-читанками.

ВІДДІЛ МИСТЕЦТВ *вул. Велика Житомирська, 4*

Завідувач відділу Л.С. Криворучко (в центрі) з колективом

У фонді відділу - рідкісні видання та нова література з усіх видів і жанрів мистецтв. Користувачами послуг відділу є науковці, викладачі, студенти мистецьких навчальних закладів, любителі різних жанрів мистецтв. З метою популяризації своїх фондів відділ влаштовує книжкові виставки та виставки живопису із приватних колекцій своїх користувачів, перегляди нової літератури,

проводить літературні та мистецькі вечори. Масові заходи збирають тут найвибагливішу аудиторію. Працюють любительські клуби та об'єднання. Користувачі відділу мають можливість доступу до мережі Інтернет, ксерокопіювання документів. Працює домашній кінотеатр, медіатека. Відділ видає бібліографічні посібники, збирає та поширює інформацію про культурне та мистецьке життя Києва.

ВІДДІЛ ЛІТЕРАТУРИ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ *бульвар О.Давидова, 2/7*

У фонді відділу зберігаються книги та періодичні видання іноземними мовами з різних галузей знань.

Послугами відділу користуються викладачі іноземних мов, студенти, учні та ті, хто самостійно вивчає іноземні мови.

Велику допомогу в поповненні фонду відділу надають посольства зарубіжних країн, їх культурні центри, благодійні фонди та окремі громадяни.

Цінну колекцію книг німецькою мовою отримано від Гете-інституту та Посольства Швейцарії в Україні. Відділ надає користувачам доступ до мережі Інтернет, послуги ксерокопіювання. Є можливість перегляду фільмів іноземними мовами.

Завідувач відділу О.В. Мар'янчик (в центрі) з колективом

ВІДДІЛ КРАЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА БІБЛІОГРАФІЇ

вул. Ю. Коцюбинського, 16

Завідувач відділу Н.Б.Грищенко (в центрі) з колективом

Збирає та аналітично опрацьовує документи про Київ, створює електронну базу краєзнавчих документів. У фонді відділу - видання про Київ кінця XIX - початку XX століть, комплекти київських газет початку XX століття, альбоми про Київ, нова література краєзнавчого змісту. Відділ готує та видає бібліографічні покажчики, інформаційні списки літератури краєзнавчого характеру.

Збирає інформацію про хід виконання соціальних комплексних програм Київської міської держадміністрації та висвітлює її на сайті бібліотеки і блогах відділу.

Проводить тематичні заходи, організовує книжкові виставки.

Своїм користувачам відділ надає можливість доступу до світових інформаційних ресурсів через мережу Інтернет.

ВІДДІЛ НЕСТАЦІОНАРНИХ ФОРМ ОБСЛУГОВУВАННЯ

вул. П.Майбороди, 23

*Завідувач відділу Н.В. Сергієнко,
гол. бібліотекар В.І.Сисоліна*

Організовує бібліотечне та інформаційно-бібліографічне обслуговування 30-ти виробничих колективів, установ, організацій, що не мають стаціонарних бібліотек.

ВІДДІЛ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

вул. Артема, 77

Завідувач відділу Г.М. Мороз (друга зліва) з колективом

Відділ очолює роботу з комп'ютеризації бібліотечних процесів, спрямованих на впровадження безпаперової технології комплектування, працювання бібліотечного фонду, надання послуг користувачам, а також здійснює:

- технічну підтримку комп'ютерної та копіювально-множильної техніки, локальної мережі бібліотеки та WEB-сайту;
- підтримку програмного забезпечення, впровадження нових модулів програми «ALEPH»;
- навчання працівників та користувачів бібліотеки роботі на комп'ютері та в мережі Інтернет;
- редагування електронних баз даних бібліотеки, їх підготовку до передачі ЦБС міста;
- методичну допомогу бібліотекам міста з питань нових комп'ютерних технологій.

ВІДДІЛ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ

вул. Полтавська, 4

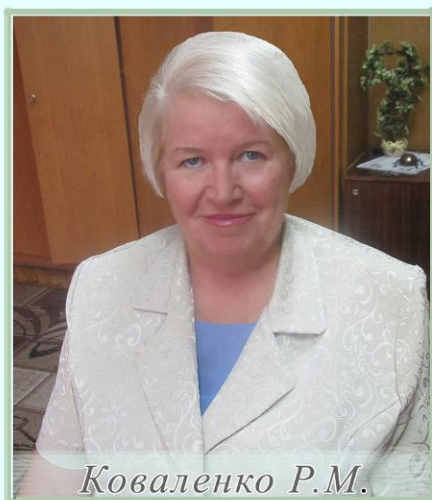
Завідувач відділу О.В. Рабій (в центрі) з колективом

Відділ працює над удосконаленням форм і методів бібліотечної роботи, доводить до бібліотек міста інструктивно-нормативні документи органів влади та органів культури, що регламентують діяльність бібліотек, проводить заходи з підвищення фахового рівня бібліотечних працівників. Формує фонд документів з питань бібліотечної справи, здійснює аналітичне опрацювання фахових періодичних видань для електронної бази даних, видає методичні та інформаційно-бібліографічні видання. Використовує традиційні та електронні

канали поширення кращого досвіду роботи вітчизняних та зарубіжних бібліотек.

Загальне керівництво всіма напрямками діяльності бібліотеки забезпечує її директор

Коваленко Р.М.

Романюк О.І.

Тарасенко О.П.

Заступники директора планують, координують і контролюють виконання відповідних ділянок роботи

Стремілов В.М.

Трубайчук О.М.

Головний інженер готує регламентуючу документацію, контролює та забезпечує дотримання норм і правил з охорони праці

Вчений секретар організує діловодство, координує роботу ради директорів та ради при директорі

Робота з обліку і руху персоналу бібліотеки ведеться у відділі кадрів.

Облік надходження і використання коштів, передбачених на розвиток бібліотеки з міського бюджету та на спецрахунках, здійснює бухгалтерська служба бібліотеки.

Головний бухгалтер Козаченко Л.С (в центрі) з колективом

Легенький П.М.

Доставку нових книг до кожної бібліотеки міста здійснює водій.

Комфортні умови роботи для співробітників та користувачів бібліотечних послуг створюють працівники адміністративно-господарського відділу.

Квілінська Г.М., Сорокіна Л.П., Сивак В.В.

Біографія сумління і честі

Успішний розвиток та репутація кожної установи напряду залежать від умілого і мудрого керівника-професіонала, який володіє неформальним авторитетом, здатен спрямувати колектив на виконання поставлених завдань.

Таким керівником є директор Публічної бібліотеки імені Лесі Українки міста Києва Людмила Іванівна Ковальчук. Півстоліття свого життя поклала вона на вівтар професії, яку вважає найпотрібнішою та найцікавішою з усіх професій. За час її керівництва бібліотека з міської філії стала центральною публічною бібліотекою столиці, авторитетним і визнаним центром інформації, культури та освіти. Сьогодні бібліотека є центральним книгосховищем міста, науково-методичним центром для публічних бібліотек столиці, базовою бібліотекою Департаменту культури виконавчого органу Київської міської Ради (Київської міської державної адміністрації) з питань бібліотечної справи.

Наполегливість, завзяття, цілеспрямованість сформувалися у Людмили Іванівни ще з раннього дитинства. Народилася в простій селянській родині. Зростала без батька, який за підпільну антифашистську діяльність на території Київської області у 1942 році був страчений фашистами в застінках гестапо. З юності усвідомила, що життєвий успіх залежатиме лише від власної праці та наполегливості.

Завідує бібліотекою у рідному селі.
1958 р.

Вибір професії підказала рідна тітка Ольга Клименко, яка довгі роки працювала завідувачем науково-медичної бібліотеки Національного інституту серцево-судинної хірургії ім. М.М.Амосова Національної академії медичних наук України.

Після успішного закінчення у 1952 році Борівської семирічної школи, вступила до Київського технікуму підготовки культосвітніх працівників. Після його закінчення працювала завідувачем бібліотеки у рідному селі.

В той час у Борівці вперше в Радянському Союзі було впроваджено гарантовану грошову оплату праці в колгоспі, ініціатором чого був голова колгоспу, німецький інтернаціоналіст, червоний козак, в'язень сибірських таборів Адольф Розенцвайг. Саме він побачив у юній дівчині задатки лідера. Спілкування з цим унікальним чоловіком, напрочуд порядною, мудрою і чесною людиною, його життєвий приклад стали для Людмили еталоном життєвого кредо.

У 1959 році Людмила Ковальчук вступає до Харківського бібліотечного інституту. Після його закінчення у 1964 році отримує призначення у столичну бібліотеку імені Лесі Українки.

З того часу відбулося багато різних змін та подій. Незмінним залишається авторитет директора і найцінніші її людські та професійні якості: мудрість, порядність, доброта, доступність. І неймовірна відданість бібліотеці. Їй неодноразово пропонували керівні посади в органах культури, але вона завжди відмовляла, бо вважала, що саме на посаді керівника бібліотеки найбільше реалізує своє покликання. Бібліотека, в яку вклала душу, працю, життя, в якій

кожна цеглинка, кожна сходинка, кожна книга – свідки її щоденних переживань, клопотів, праці, стала храмом її душі.

Усі успіхи та відзнаки бібліотеки – це передусім, професійні здобутки її керівника.

Невелика бібліотека імені Лесі Українки, куди вона прийшла юною дівчиною, і колектив якої налічував всього п'ять працівників, була реорганізована спочатку в центральну бібліотеку Шевченківського району, а згодом – в Центральну міську бібліотеку Києва (з 1998 року – Публічну бібліотеку імені Лесі Українки для дорослих міста Києва).

В залі нагород Верховної Ради України. 1976 р.

В залі державних нагород Адміністрації Президента України. 2000 р.

Бібліотека розвивалася, осучаснювалась. Керівники різних установ і підприємств охоче йшли назустріч Людмилі Іванівні у вирішенні багатьох господарчих проблем, ставали друзями і користувачами бібліотеки на довгі роки. Як згадує Олексій Онищенко, академік НАН України, генеральний директор Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського НАН України (до 2013 року) «...І справа зовсім не в її зовнішній привабливості, хоча й це, безперечно, має значення: красиве обличчя, чудові добрі очі, акуратний одяг, емоційність»¹. Непросте в усі часи завдання придбання матеріалів для оздоблення приміщень багато в чому вирішувалось завдяки особливій харизмі директора бібліотеки: вмінню переконати, відстояти свою точку зору, презентувати набутки колективу.

До персоналу в усі часи була вимогливою і водночас справедливою. Якщо ж у кого з працівників виникали проблеми, кожен був впевнений, що його зрозуміють, підтримають у скрутну хвилину, захистять. Не перелічити, скільком людям Людмила Іванівна допомогла вирішити проблему із житлом, із вступом до вищого навчального закладу. Скількох підтримала порадою, настановою, добрим підбадьорливим словом.

Людмила Іванівна проявила себе вольовим керівником, вдумливим менеджером, який шукає та втілює в життя ефективні методи і стиль управління колективом.

Дуже і дуже багато чого пережила, передумала, переробила Людмила Іванівна за п'ять десятиліть творчої праці в бібліотеці. Все пропускає через свою душу і серце, тому що не стоїть на узбіччі, а наполегливо і чесно йде по дорозі життя.

Ті, хто спілкуються з Людкою Іванівною, відчувають і розуміють її мудре, проникливе ставлення до людей, непомітну, але дуже тверду, мужню позицію в оцінці та вирішенні проблем: життєвських, професійних, громадських.

¹ Онищенко, О. Директор бібліотеки Людмила Ковальчук / Олексій Онищенко, Наталія Солонська // Бібліотечний вісник. – 1999. – № 1. – С.35-37.

Двері її кабінету завжди відчинені і для працівників бібліотеки, і для читачів. Після спілкування з нею світлішає на душі і з'являється впевненість. Бо завжди знайде потрібні слова, запропонує вихід з будь-якої ситуації.

Глибоко усвідомлений життєвий досвід і на його основі зважене, витримане ставлення до всіх життєвих явищ і проблем, вибір оптимальних рішень для їх подолання - це, власне, мудрість, складова сутність справжнього інтелегента, яким і є наша Людмила Іванівна.

Її мудрість не кабінетна, "не про себе", не на показ, а мудрість, що вимагає мужності як способу подолання всіляких труднощів, дрібних і великих життєвих та професійних проблем.

Чи багато знайдеться керівників державних установ, які разом з колективом піддали б себе випробуванню пройти через 24 судові засідання по захисту приміщень бібліотеки від рейдерських зазіхань?

Пройшла і перемогла. На жаль, ціною власного здоров'я.

Ситуація із рейдерським захопленням у 2008 році приміщень бібліотеки набула великого розголосу. Допомогу в питанні захисту бібліотеки надали відомий адвокат Андрій Федур, народні депутати Верховної Ради України Микола Томенко, Лесь Танюк, Олександр Бригінець, Олесь Доній. Вони лобювали і домоглися прийняття постанови Верховної Ради України від 16 січня 2009 року «Про запровадження мораторію на виселення редакцій друкованих засобів інформації, закладів культури, в тому числі бібліотек, видавництв, книгарень, підприємств книгорозповсюдження». Були внесені також зміни до Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу». Пропозиції саме Людмили Іванівни Ковальчук були внесені до ст. 14 Закону, що забороняє приватизацію бібліотек, та статті 27, що забороняє виселення або переміщення бібліотек без надання їм рівноцінного упорядкованого приміщення для обслуговування користувачів, роботи працівників, зберігання бібліотечних фондів. Цей непростий, але безцінний досвід того ж року Людмила Іванівна виклала в своєму виступі «Використання адвокаті-технологій в захисті бібліотек» на Міжнародній конференції в Криму, і він став прикладом успішного протистояння установи неправомірним діям рейдерів та привернення уваги держави до проблем у бібліотечній галузі.

У Людмили Іванівни є чому повчитися. Вона є прикладом не тільки для молоді, а й досвідченим працівникам. Дійсно, її моральна твердість, принциповість і душевність, чесність і всерозуміння, засноване на аналітичному проникненні в складності і суперечності життя, завжди зовні спокійний,

*Вручення ордена Княгині Ольги III ступеня
Президентом України Л. Кучмою*

стриманий прояв почуттів і думок, коректність у стосунках з людьми, вміння пробачати, готовність цінувати людей за їх ділові та людські якості, простота в спілкуванні і висока загальна культура - все це становить цілісний характер Людмили Іванівни.

Звичайно, це аж ніяк не просто "від Бога". Це вибір самої людини, відповідальної за свою долю. Її життєва позиція витримала складну перевірку часом на людяність, принциповість, не

показний, а глибокий патріотизм.

Визнанням заслуг Людмили Іванівни Ковальчук перед Україною є присудження звання Заслуженого працівника культури України (1982 р.), нагородження орденами «Знак пошани» (1976 р.), Трудового Червоного Прапора (1986 р.), княгині Ольги III ступеня (2000 р.), Великого князя Володимира (2007 р.), ювілейною медаллю "Двадцять років незалежності України", перемога

у конкурсі «Жінка року – 99» у номінації «Працівник культури». За проявлений патріотизм та бездоганне служіння Україні нагороджена зіркою "Патріот України".

15 років була депутатом Шевченківської районної ради м. Києва. Очолювала комісію з

питань культури.

Людмила Іванівна є членом Громадської гуманітарної ради м. Києва, членом колегії Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), віце-президентом Української бібліотечної асоціації, головою Ради директорів публічних бібліотек міста Києва.

Велика заслуга Людмили Іванівни у збереженні історії керованої бібліотеки. Вона може багато розповісти про колег, друзів та партнерів. Саме завдяки бережливо зібраним нею архівним матеріалам і написано історію Публічної бібліотеки імені Лесі Українки для дорослих міста Києва.

Підписано до друку з оригінал-макета 10.11.2014. Наклад 400 прим.

